

A Fővárosi Ítéletábra a Réti, Antall és Társai Ügyvédi Iroda (1051 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 78.; ügyintéző: dr. Réti László ügyvéd) által képviselt Magyar Nemzeti Bank (1054 Budapest, Szabadság tér 8-9.) felperesnek a Bihary, Balassa és Társai Ügyvédi Iroda (1026 Budapest, Pasaréti út 83.; ügyintéző: dr. Bihary Tibor ügyvéd) által képviselt UCB Ingatlanhitel Zrt. (1062 Budapest, Teréz krt. 55-57.) alperes ellen szerződéses kikötés tisztességtelenségének megállapítása iránt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2015. június 12. napján kelt 25.G.41.349/2015/6. számú és 9. sorszám alatt kiegészített ítélete ellen az alperes részéről 8. és Pf.3. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja és az alperes által

- 2011.03.01. napja és 2011.07.13 napja között az SZF Ingatlanbővítési célú, SZF Ingatlanépítési célú, SZF Ingatlanfelújítási célú, SZF Ingatlankorszerűsítési célú, SZF Ingatlanvásárlási célú és SZF Ingatlanvásárlási célú kölcsön (36 hó) megnevezésű termékre alkalmazott szerződéses rendelkezések és
- 2011.03.01. napja és 2011.07. 13. napja között az SZF Szabadfelhasználási célú kölcsön megnevezésű termékre alkalmazott szerződéses rendelkezések 2.4 és 4.10 pontja;
- 2011.11.05. napja és 2011.11. 13. napja, valamint 2011.12.05. napja és 2012.03.31. napja között az SZF Forintra váltás végtörlesztéshez lakáscélú megnevezésű termékre alkalmazott szerződéses rendelkezések,
- 2011.11.05. napja és 2011.11. 13. napja, valamint 2011.12.14. napja és 2012.03.01. között az SZF Forintra váltás végtörlesztéshez nem lakáscélú megnevezésű termékre alkalmazott szerződéses rendelkezések és
- 2012.04.24. napja és 2012.08. 13. napja között az SZF Minden terméktípusra Forintra váltás tartozás elengedés megnevezésű termékre alkalmazott szerződéses rendelkezések 1.4 és 4.10 pontja;
- 2012.08.14. napja és 2012.08. 30. napja között az SZF Minden terméktípusra Forintra váltás tartozás elengedés megnevezésű, valamint 2012.08.31. napja és 2014.07.19. napja között az SZF Minden terméktípusra mód átlátható kamat megnevezésű termékre alkalmazott szerződéses rendelkezések és
- 2012.08.06. napja és 2014.07.19. napja között az SZF Minden terméktípusra Forintra váltás referenciakamat megnevezésű termékre alkalmazott szerződéses rendelkezések 1.4, 4.9 pontja tisztességtelenségének és érvénytelenségének a megállapítására irányuló keresetet elutasítja. Az alperes által az államnak fizetendő illetéket 1.350.000 (egymillió-háromszázötvenezer) Ft-ra leszállítja, 150.000 (százötvenezer) Ft kereseti illetéket az állam visel.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

A fellebbezési eljárási költségeiket a felek maguk viselik.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

1.1 A felperes módosított keresetében annak megállapítását kérte a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. tv. (továbbiakban: Törvény, vagy FogykölcsTv.) 4. §-ának (1) és (2a) bekezdései, 6. §-ának (2) bekezdése, valamint a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: Elszámolási Törvény, vagy ElszámTv.) 36. §-ának (2) és (4) bekezdései alapján, hogy az alperes által megkötött fogyasztói kölcsönszerződések részévé vált általános szerződési feltételeknek az egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét tartalmazó, a keresetlevélben tételesen megjelölt kikötései - az 5-I. sorszámú részbeni permegszüntetéssel érintett rendelkezések kivételével - tisztességtelenek, ezért érvénytelenek.

1.2 Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Kifogásolta különösen, hogy a felperes olyan szerződéses kikötések tisztességtelenségét is állítja, amelyek nem tartoznak a Törvény hatálya alá. Kifejtette, hogy a bíróságnak nem csak Törvény 4. §-ának (1) bekezdését, hanem a kapcsolódó egyéb jogi előírásokat (Hpt., Ptk., a 275/2010. (XII. 15.) Korm. rendelet) és a vonatkozó alkotmánybírói és bírói gyakorlatot is figyelembe kell vennie. Alkalmazandóak a régi Ptk. 209. § (6) bekezdésében írtak, amely szerint nem minősülhet tisztességtelennek a szerződési feltétel, ha azt jogszabály állapítja meg, vagy azt jogszabály előírásainak megfelelően határozták meg. E körben hivatkozott arra, hogy a perben érintett általános szerződéses feltételek teljes mértékben megfeleltek a Magatartási Kódex szövegezésének, amely Magatartási Kódex alkalmazását a Hpt. 210. § (5) bekezdésében foglalt rendelkezése helyezte normatív alapokra. Álláspontja szerint nem lehetnek tisztességtelenek az általa alkalmazott azon általános szerződési feltételek sem, amelyek a 275/2010. (XII. 15.) Korm. rendelet (a továbbiakban Korm. rendelet) szövegét vették át. Hivatkozott arra, hogy a felperes, mint felügyeleti szerv megvizsgálta az akkor hatályos jogszabályok és a követendő Magatartási Kódex vonatkozó rendelkezéseinek való megfelelést és azt állapította meg, hogy ezeket betartva működik, illetve az Üzletszabályzata és az árazási elvek szabályzata ennek megfelelő. Részletesen kitért arra, hogy az általános szerződési feltételei miért felelnek meg a Törvény 4. § (1) bekezdésében felállított feltételrendszernek.

2.1 Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes által alkalmazott, a rendelkező részben megjelölt üzletszabályzatok és a megnevezett termékek vonatkozásában részletezett szerződéses rendelkezések felsorolt és ismertetett pontjai tisztességtelenek, ezért érvénytelenek. Elutasította a keresetet az üzletszabályzatok 3.6. pontjának azon rendelkezése vonatkozásában, miszerint „Az UCB szerződésszerű teljesítés esetén nem számol fel a kamaton felül rendszeresen fizetendő kamat jellegű díjat vagy költséget”, valamint a blanketta szerződések 7.21. pontjában írt azon rendelkezés vonatkozásában miszerint „A Kölcsönnyújtó szerződésszerű teljesítés esetén nem számol fel a kamaton felül rendszeresen fizetendő kamat jellegű díjat vagy költséget.” Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a felperesnek 635.000 Ft perköltséget, valamint az államnak külön felhívásra 1.500.000 Ft kereseti illetéket.

2.2 Tényként állapította meg, hogy az alperes forint alapú fogyasztói hitel, illetve kölcsön nyújtása során az egyedi szerződések mellett (blanketta szerződések) üzletszabályzatot (a továbbiakban együtt: általános szerződési feltételek, vagy ÁSZF) alkalmazott. Az általános

szerződési feltételeiben lehetővé tette a kölcsönszerződések egyoldalú módosítását a kamatok, díjak és költségek vonatkozásában a rendelkező részben megjelölt termékei esetében és alkalmazási időszakokban. Ezt követően az elsőfokú bíróság a tényállás részeként ismertette a keresettel érintett általános szerződési feltételeket.

2.3 Jogi indokolásában abból indult ki, hogy a per tárgyát a Törvény 1. §-ának (1) és 6. §-ának (2) bekezdése értelmében a keresetben megjelölt egyoldalú szerződésmódosítási jogot biztosító azon forint alapú és deviza alapúnak nem minősülő fogyasztói kölcsönszerződések részévé vált általános szerződési feltételek képezték, amelyeket az alperes 2010. november 26-át követően tett közzé, illetőleg a korábban közzétett általános szerződési feltételek 2010. november 26-át követően közzétett módosításai.

A szerződési feltételeknek a régi Ptk. 209. § (1) bekezdésében és a Ptk. 6:102 § (1) bekezdésében meghatározott tisztességesség követelményeinek is meg kell felelniük figyelemmel arra, hogy a bíróság csak az olyan feltétel tisztességtelenségét nem vizsgálhatja, amelynek tartalmát jogszabály kimerítően (taxative) határozza meg. Alapítanok az alperes azon hivatkozásai, hogy több szerződéses kikötés megfelel a régi Hpt-nek, valamint a Korm. rendeletben foglaltaknak, így ezek vonatkozásában a tisztességtelenség vizsgálatát a régi Ptk. 209. §-ának (6) bekezdése, valamint a Ptk. 6:102.§ (4) bekezdése kizárja. A Kúria a 2/2012. (XII.10.) PK vélemény (a továbbiakban: PK vélemény) 2. és 3. pontjában elvi érveléssel kimondta ugyanis, hogy az egyoldalú szerződésmódosítási jogra vonatkozó kikötés attól még minősülhet tisztességtelennek, hogy nem ütközik jogszabályba. Kizárólag akkor nem képezheti bírósági vizsgálat tárgyát a jogszabály által meghatározott, vagy jogszabály előírásainak megfelelően meghatározott feltétel tisztességessége, ha a jogszabály kimerítően (taxative) határozza meg, hogy melyek lehetnek az egyoldalú szerződésmódosítás lehetséges indokai és nevesíti az okot. A régi Ptk. 209. §-ának (6) bekezdésében foglalt korlátozás tehát csak olyan jogszabályi rendelkezésekre vonatkozik, amelyek az adott kérdést a szerződés tartalmává válásához szükséges részletezettséggel rendezik, amelyek nem igénylik a régi Ptk. 205. § (1) bekezdése szerinti konszenzust, a régi Ptk. 205. §-ának (2) bekezdése értelmében e nélkül is a szerződés tartalmává válnak. Az alperes által hivatkozott jogszabályi rendelkezések nem esnek a fenti körbe. A Kúria a PK. véleményben egyértelműen rámutatott, hogy a Hpt. rendelkezései keret jelleggel hatalmazzák fel a pénzügyi intézményeket az egyoldalú szerződésmódosítás jogának kikötésére, míg a Korm. rendeletben írtaknak megfelelő ok-lista feltételek tisztességtelensége a 2/2014. PJE határozatban kifejtettekben következően vizsgálható. Önmagában az, hogy az ok-listában foglalt feltételek esetleg maradéktalanul megfelelnek a Korm. rendelet szabályozásának, nem jelenti azt, hogy maguk az egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét tartalmazó szerződéses feltételek nem lehetnek tisztességtelének, és ennek vizsgálata a bíróság hatáskörébe tartozik. Vizsgálandó, hogy a vonatkozó szabályozás, maga a feltételrendszer a kötelezettségvállalás mechanizmusát szabályozza-e, az emelés lehetséges mértéke a fogyasztó számára felmérhető-e, ellenőrizhető-e, így megfelel-e az átláthatóság (ezen belül az ellenőrizhetőség), az egyértelmű és érthető megfogalmazás elvének. A 2/2014. PJE határozat 2. pontjában foglaltakból is az következik, hogy a tisztességtelenség vizsgálatakor az egyoldalú szerződésmódosítási jogot biztosító szerződési feltételeket, az ilyen jogosultságot tartalmazó szerződéses kikötést a maga egészében, egységesen kell értelmezni.

A Magatartási Kódexre vonatkozóan a PK vélemény 5. pontjában foglaltakra hivatkozással az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy nem jogszabály, hanem a piaci önszabályozás keretében létrehozott olyan hasznos megállapodás (szabályegyüttes), amely az adott kereskedelmi gyakorlat, kereskedelmi ágazat vonatkozásában a követendő magatartási szabályokat határozza meg azon vállalkozások számára, melyek a Kódexet magukra nézve kötelezőnek ismerik el. A pénzügyi

intézményekkel szerződéses jogviszonyban álló adósokkal kialakult jogvitában azonban a másik, kívülálló szerződő félre vagy a bíróságra kötelező rendelkezésként nem vonatkozik. Önmagában tehát az, hogy az általános szerződési feltételben szereplő ok-lista megfelel a Magatartási Kódexben foglaltaknak, nem zárja ki a feltételek tisztességtelenségének vizsgálatát.

Az alperes által alkalmazott árazási elvek a fogyasztók számára nem nyilvánosak, nem részei a kölcsönszerződésnek, melyből következően jelen jogvita elbírálásánál a tartalmuk nem bírt relevanciával.

Az, hogy a PSZÁF - a felperesi jogelőd - határozatai alapján az alperes árazási gyakorlata megfelel a Magatartási Kódexnek, még nem zárja ki, hogy a bíróság az alperes által alkalmazott általános szerződési feltételek tisztességességét, érvényességét vizsgálja, mert a perben nem a pénzügyi intézmény joggyakorlását kell megítélni.

Az elsőfokú bíróság „a peresített kivonatok tételes átvizsgálása alapján” megállapította, hogy az üzletszabályzatok 3.6. pontjának azon rendelkezése, miszerint *„Az UCB szerződésszerű teljesítés esetén nem számol fel a kamaton felül rendszeresen fizetendő kamat jellegű díjat vagy költséget”*, valamint a blanketta szerződések 7.21. pontjában írt azon rendelkezés, miszerint *„A Kölcsönnyújtó szerződésszerű teljesítés esetén nem számol fel a kamaton felül rendszeresen fizetendő kamat jellegű díjat vagy költséget”* kizárólag kedvező irányú (tehernövekedést kizáró) rendelkezésnek minősül. Ebből következően nem tartoznak a Törvény tárgyi hatálya alá, így az érvénytelenségük megállapítása iránt a felperes nem rendelkezik keresetösségi joggal. A fentieken túl az elsőfokú bíróság a Kúria Gfv.VII.30.035/2015/5. számú határozatára utalva kifejtette, hogy a szerződéses kikötést nem lehet megszorítóan értelmezni, a Törvény tárgyi hatálya kiterjed az egyoldalú szerződésmódosítás jogának teljesülése szempontjából releváns és ezért egybetartozó rendelkezések összességére. Minderre tekintettel annak fogalmába az alperes által e körben hivatkozott rendelkezések - a fent idézettek kivételével - beleértendők. Amennyiben a bíróság azt állapítaná meg, hogy a megjelölt pontok nem tartoznak a szerződési kikötésbe, az azt eredményezné, hogy azok az ÁSZF nem érvénytelen részeként lennének kezelendők, ugyanakkor az alkalmazásukra nem kerülne sor.

Az elsőfokú bíróság a Törvény 4. §-ának (1) bekezdésében írt egyes elvek tartalmának meghatározásakor figyelemmel volt a PK véleményre és a PJE határozatra. Utalt arra, hogy az elvek konjunktív feltételként érvényesülnek, bármelyik sérelme esetén meg kell állapítani a kikötés érvénytelenségét. Elsődlegesen az egyértelmű és érthető megfogalmazás követelményének részét képező mechanizmus, valamint az ellenőrizhetőséget jelentő átláthatóság szövegszerű megjelenését vizsgálta a kereset tárgyává tett ÁSZF-ekben. Megállapította, hogy a kikötések egyik időszakban sem feleltek meg sem az egyértelmű és érthető megfogalmazás, sem az átláthatóság követelményének. Nem teszik lehetővé, hogy a fogyasztó a szerződéskötés előtt, illetőleg annak során alaposan megismerhesse a szerződéses kötelezettségei terjedelmét, jövőbeni változásának okait és mértékét, felmérhesse, milyen módon kerül sor a kötelezettségei megváltoztatására és arra sincs lehetősége, hogy a változás okait és mértékét ellenőrizze. A szerződéses kikötések egyike sem ismerteti a kötelezettségváltozás mechanizmusát, azokból nem tűnik ki, hogy az ok-listákban felsorolt körülmények milyen mértékben és módon hatnak ki a kamat, költség, díj mértékére. Nem állapítható meg továbbá az sem, hogy milyen módon van lehetősége a fogyasztónak az egyoldalú szerződésmódosítás bekövetkezése esetén annak ellenőrzésére, hogy a reá nézve hátrányos szerződésmódosításra a ténylegesség, az arányosság, a szimmetria elvének betartásával került-e sor. Nem tűnik ki sem az üzletszabályzatokból, sem a blanketta szerződésekben, hogy az azokban felsorolt tényezők és az induló kamatok, illetve annak elemei között milyen kapcsolat áll fenn, az

egyes tényezőket a felperes milyen súllyal veszi számításba, azok milyen módon határozzák meg a kamatok mértékét a szerződés megkötésekor és azt követően. A kereset tárgyát képező valamennyi szerződéses kikötés sérti a szimmetria elvét tekintettel arra, hogy semmilyen mechanizmust nem tartalmaznak a fogyasztó javára történő körülmények megváltozása esetén alkalmazandó szabályokról, így a fogyasztó nem tud igényt érvényesíteni.

A ténylegesség és az arányosság elvének sérelmét az jelenti, ha az ok-listában meghatározott körülmények ténylegesen nem, vagy nem a körülmények változásának mértékében hatnak a kamatra, költségre, illetve díjra. A kereset tárgyát képező azon szerződéses kikötések, amelyek a díj- és költségemlést a KSH által közzétett éves átlagos infláció mértékében teszik lehetővé az alperes számára (üzletszabályzatok 3.6. pontjában, blanketta szerződések 7.21, későbbi időállapotban 7.23. pontjában) sértik a fenti elvet is, mert az egyes díjak és költségek változtathatóságát azonos feltételrendszerhez kötik, miközben azok alapvetően eltérő funkciót töltenek be a szerződéses jogviszonyban, így mértéküket eltérő tényezők befolyásolják. A szerződéses kikötések által megjelölt alapos indoka sincs annak, hogy a különböző díjak, költségek a KSH által közzétett éves átlagos infláció mértékében változzanak. Sértik a kikötések az arányosság elvét is, hiszen a fogyasztót attól függetlenül terhelik, hogy szerződésének aláírására a KSH közzétételét megelőzően mikor került sor.

A tételes meghatározás elve azt jelenti, hogy a szerződésnek tételesen meg kell határoznia a módosításra okot adó körülményeket. Ok-listát kell tehát tartalmaznia, ami teljes körűen és nem példálózva jelöli meg az egyoldalú szerződésmódosításra okot adó körülményeket, továbbá olyan - alaki és tartalmi szempontból is - zárt rendszert alkot, amely a figyelembe vehető tények és körülmények taxatív felsorolását tartalmazza. Az alperes üzletszabályzatainak 3.6., valamint blanketta szerződéseinek 7.21. (későbbi időállapotokban 7.23.) pontjában írt feltételrendszere a „*jogi szabályozói környezet változása*”, „*pénzügyi feltételek változása*”, „*makrogazdasági környezet módosulása*”, „*az ügyfél kockázati megítélésének megváltozása*” esetén ad lehetőséget a módosításra, ami a kereset tárgyát képező kikötések tételesség elvébe ütközését eredményezi tekintettel arra, hogy azok önmagukban kétféle módon nem definitív módon meghatározottak, az általános jelleg megszüntetésére egy példálózó felsorolás nyilvánvalóan nem lehet alkalmas. Az üzletszabályzatok 19.3. és a blanketta szerződések 3.9. pontjában írt feltételrendszer („*a refinanszírozási feltételek, illetve a likviditási költségek akár a jegybank intézkedése, akár a tőke- és pénzügyi körülmények hatására jelentős mértékben módosulnak, vagy az UCB megítélése szerint az Ügyfél kockázata jelentősen megváltozik*”) szintén az alperes által alkalmazott kikötéseknek a tételesség elvébe ütközését eredményezi, mert az alperes által használt fogalmak oly mértékben általánosak, hogy tartalmukban tetszőlegesen bővíthetők.

3.1 Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben kérte elsődlegesen a Pp. 252. §-ának (2) és (3) bekezdése alapján annak hatályon kívül helyezését, másodlagosan - amennyiben az ítélet megítélése szerint a döntéshez szükséges adatok rendelkezésre állnak - a megváltoztatását és a kereset elutasítását.

Az elsőfokú ítélettel szemben három fő érdemi kifogást támasztott:

1. Az elsőfokú ítélet annak ellenére vizsgálta - és állapította meg - a perbeli időszakban alkalmazott egyes kikötések tisztességtelenségét, hogy a régi Ptk. 209. §-ának (6) bekezdése értelmében erre nem lett volna anyagi jogi alapja, ui. a kikötéseket az alperes jogszabály, nevezetesen a Hpt. 210. § (5) bekezdése előírásainak megfelelően határozta meg. A bíróság e tekintetben egyrészt iratellenesen állapította meg az ítéleti tényállást, másrészt nem teljesítette indokolási kötelezettségét

sem, amikor az erre vonatkozó alperesi érvelést és az okirati bizonyítékokat (A/1-8. mellékletek) teljes mértékben mellőzte.

2. Az elsőfokú ítélet olyan tágan értelmezte a Fogykölcstv. tárgyi hatályát, hogy az egyoldalú szerződésmódosítás okait szabályozó rendelkezésektől távoli, azokkal összefüggésbe sem hozható rendelkezéseket is idetartozónak minősített, sőt tisztességtelenségüket is megállapította. Ennek során sérült a Pp. 3. § (1)-(2) bekezdése szerinti kereseti kérelemhez kötöttség elve és a Pp. 121. § (1) bek. e) pontja szerinti, a bíróság döntésére irányuló határozott kérelem hiánya is felvethető.

3. Az elsőfokú ítélet indokolása és rendelkező része nincsen összhangban. A Fogykölcstv. szerinti egyes elveknek való megfelelésre vonatkozó ítéleti érvelés és a rendelkező rész szerinti 161 oldalnyi kikötésszöveg nem feleltethető meg egymásnak. Az indokolásból nem állapítható meg, hogy az egyes elvek megsértését melyik kikötésre vonatkozóan állapítja meg az ítélet. Az indokolás kizárólag általánosságban és az ok-listát tartalmazó rendelkezésekről tesz említést, miközben a rendelkező rész döntő többségében olyan rendelkezéseket idéz és minősít tisztességtelennek, amelyek ok-listát nem tartalmaznak és még távoli összefüggésben sincsenek a Fogykölcstv. szerinti egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő, tehát a per tárgyává tehető rendelkezésekkel.

ad 1. Jogszabály előírásainak megfelelően meghatározott kikötések [Hpt. 210. § (5) bek. - régi Ptk. 209. § (6) bek.]

A Fogykölcstv. 4. §-ának (1) bekezdése szerinti, tehát „egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét tartalmazó”, azaz „egyoldalú kamatemelést, költségemelést, díjemelést lehetővé tevő szerződéses kikötéseket” a perbeli kikötések közül kizárólag az Üzletszabályzat 3.6 pontjának rendelkezései tartalmazzák. A kölcsönszerződések szintjén található egyoldalú módosításra vonatkozó kikötések (pl. 20. sz. kivonat 7.2 vagy 7.23 pont) vagy az Üzletszabályzat rendelkezéseit ismétlik meg, vagy az Üzletszabályzat szerinti módosítási esetkörök fennállása esetén értelmezhetőek.

Az Üzletszabályzat 3.6 pontjának mindenkor kikötései szó szerint megfelelnek a Magatartási Kódex ill. a Korm. rendelet rendelkezéseinek. Az okirati bizonyítékok és egy okszerű jogszabály értelmezés alapján az ítéletnek meg kellett volna állapítania, hogy a régi Ptk. 209. §-ának (6) bekezdése alapján a kérdéses perbeli kikötések tisztességtelensége nem vizsgálható, mert ezek alkalmazására az alperest a Hpt. 210. §-ának (5) bekezdése, tehát jogszabály kötelezte. A PK vélemény a Hpt. *keretszabályával* szembeállítva utalt arra, hogy jogszabály által *konkrétan* (kimerítően, taxatív, stb.) előírt szerződéses tartalom kiválthatja a régi Ptk. 209. § (6) bekezdésének alkalmazását. Jelen esetben a Magatartási Kódex volt az a normagyűjtemény, amelyre a jogalkotó úgy tekintett, hogy az abban a felperes által *konkrétan* (kimerítően, taxatív, stb.) összefoglalt legjobb piaci gyakorlat általános alkalmazása az egyoldalú szerződésmódosítások gyakorlatának egységesítését és ezzel a fogyasztói érdekek védelmét megfelelően szolgálja.

Az elsőfokú bíróság azt sem indokolja meg, hogy a PK vélemény 3. pontjában foglaltakkal ellentétben miért nem tekinti *konkrétan* (kimerítően, taxatív, stb.) előírt szerződéses tartalomnak azokat az egyoldalú módosítási okokat, amelyeket lakáscélú hitel- és kölcsönszerződések esetére a 275/2010. (XII. 15.) Korm. rendelet írt elő és amelyet az alperes ugyancsak szó szerint beemelt Üzletszabályzatának 3.6 pontjába.

Az elsőfokú bíróság így egyrészt megsértette az indokolási kötelezettségét, mert nem indokolt meg egy perdöntő fontosságú tényállási elemet és azt, hogy az erre vonatkozó alperesi jogi érvelést miért mellőzte, ugyanakkor anyagi jogszabályt is sértett, mivel a régi Ptk. 209. § (6) bekezdését annak ellenére nem alkalmazta, hogy az alkalmazási feltételek fennállnak.

ad 2. Az egyes kikötések tisztességtelenségéről

a) A per tárgyává tett és 59 különböző időállapotra hivatkozva idézett kikötések közül legfeljebb az Üzletszabályzat 3.6 pontja esetében vethető fel a Fogykölcstv. tárgyi hatálya. Az ebben lévő rendelkezések viszont - a jogszabályváltozásoknak való megfeleltetés miatti változtatásoktól eltekintve - azonos szövegűek mind az 59 időállapotban.

b) A 161 oldalnyi ítéleti rendelkező rész 17 csoportba szedett kikötései semmilyen módon nem azonosíthatóak sem a keresetlevél szöveges részével, sem az F/2 melléklettel. Az ítélet az I. (Tényállás) fejezetben az indokolás 161-320. oldalán megismétli ugyan a kikötéseket és ott már alkalmazza az F/2 mellékletre és a kivonatszámozásra való utalást, de ennek helyességét az alperes csak szűrőpróbaszerűen tudja ellenőrizni és emiatt csak feltételezi, hogy az ítélet 1-161. és a 161-320. oldalán kétszer egymás után felsorolt szöveghalmaz azonos.

ba) Az érdemi probléma, hogy a tisztességtelennek minősített kikötések többsége közvetve sem érinti az egyoldalú szerződésmódosítás okait szabályozó rendelkezéseket. Még a Kúria által a Gfv. VII. 30.035/2015/5 sz. ítéletében kifejtett tág értelemben sem, mely szerint a Fogykölcstv. tárgyi hatálya addig terjed, ameddig *a szerződésmódosítás teljesítése szempontjából releváns egybetartozás/összefüggés* állapítható meg a vizsgált kikötés és az egyoldalú szerződésmódosításra vonatkozó alapkikötés között.

Az elsőfokú ítélet még csak nem is utal olyan szisztematikus vizsgálatra vagy kikötésenként mérlegelt egyedi megfontolásokra, hogy egyes kikötést miért tekintett a Fogykölcstv. hatálya alá tartozónak, másokat miért nem. Ilyen szempontú vizsgálatot sem a felperes, de láthatólag az elsőfokú bíróság sem végzett. A felperes egy az egyben, minden változtatás nélkül felhasználta azt az adatszolgáltatást, amelyet az alperes benyújtott a felügyeleti hatóságának. Az adatszolgáltatást azonban más logika alapján kérte, emiatt az tartalmilag tágabb körű volt, mint a Fogykölcstv. tárgyi hatálya alá sorolható kikötések. Az ElszámTv. 1. sz. melléklete ui. (v.ö. melléklet 2.5.1, 2.5.2, 2.5.3) nem csak az egyoldalú módosításra vonatkozó kikötésekre vonatkozó adatszolgáltatást, hanem ennél szélesebb körben, általában a kamatra, a költségekre, ill. a díjra vonatkozó rendelkezések benyújtását követelte meg. Ennek megfelelően az alperes is egy teljes szerződéses szöveggörnyezetet mutatott be a felügyeletnek és nem csak a szűken vett, a Fogykölcstv. hatálya alá tartozó kikötéseket kivonatolta. Emiatt az adatszolgáltatás szerinti kikötések nem tehetők egy az egyben a jelen per tárgyává.

A Fogykölcstv. szerinti törvényi vélelem megdöntése iránti perekben kialakult bírói gyakorlat útmutatóul szolgálhatott volna (pl. Fővárosi Törvényszék a 30. G.43.498/2014). Ez ugyanis definiálta, hogy az *egyoldalú módosítás lehetőségét tartalmazó szerződéses kikötés két elemből álló fogalom: tartalmaz egy állandó elemet (az egyoldalú módosításra feljogosító rendelkezést), valamint változó elem(ek)et (a módosítás feltételét, vagy feltételeit).*"

Ennek alapján a Fogykölcstv. hatálya alá fogalmilag nyilvánvalóan nem sorolható, de a törvényi adatszolgáltatási kötelezettség körében kivonatolt és a felperes rendelkezésére bocsátott kikötések a következők: *(A másodfokú ítélet a fellebbezésnek az ad.2.b pontját a következőkben szó szerint és az előterjesztésnek megfelelő formában ismerteti.)*

1. szint: Üzletszabályzat

2.4 „Az UCB jogosult az Üzletszabályzatot egyoldalúan kiegészíteni, amennyiben új szolgáltatást vezet be.”

Semmilyen szempontból nem kapcsolható a hatályos szerződések egyoldalú módosításának

kérdéséhez az új szolgáltatások bevezetése miatti, ex nunc hatályú módosítások kérdése. Ráadásul egy új szolgáltatás bevezetése az ügyfél számára előnyös is, az új szolgáltatással ugyanis az ügyfél élni tud, igénybe veheti. Tehát a kikötés tisztességtelensége nem vizsgálható, az ügyfél hátrányára ui. a régi Ptk. 209/A § értelmében tisztességtelenségre nem lehet hivatkozni. A kikötés tisztességtelensége emiatt több okból sem értelmezhető.

2.6 „Amennyiben az Ügyfél az Üzletszabályzat módosított rendelkezéseit magára nézve nem fogadja el, úgy jogosult az UCB-vel megkötött és a módosítással érintett szerződését/szerződéseit a módosított Üzletszabályzat hatályba lépésének napjára írásban felmondani. Amennyiben az Ügyfél e határidőn belül felmondási jogával nem él, a módosított Üzletszabályzat az Ügyfél részéről elfogadottnak tekintendő. A módosított Üzletszabályzat hatálybalépésének időpontjától az UCB és az Ügyfél között fennálló Kölcsönszerződésre a módosított Üzletszabályzat az irányadó.”

ugyanígy:

3.5 "Amennyiben az Ügyfél a módosítást magára nézve nem fogadja el, úgy jogosult a módosítással érintett szerződéseit a módosított Kondíciós Lista hatályba lépésének napjára írásban felmondani. A kamatot, díjat, vagy költséget érintő egyoldalú, az Ügyfél számára kedvezőtlen módosítás esetében az Ügyfél a módosítás hatályba lépését megelőző 60 napban jogosult a kölcsönszerződés díjmentes felmondására."

Az egyoldalú módosítás esetére a fogyasztónak felmondási jogot biztosító rendelkezések - így a fentiek is - a régi Ptk. 209/A § (2) bek. értelmében a fogyasztók számára előnyt, kedvezményt, jogot biztosító kikötések. Emiatt ezek tisztességtelenségére és ennek folytán semmisségére a felperes nem hivatkozhat, semmisségre ui. csak a fogyasztók érdekében lehet hivatkozni, a fogyasztó kárára nem. Ezzel kapcsolatban az alperes hivatkozik az alábbi bc) fejezetben kifejtett érvelésére is.

2.6 utolsó mondat: „Amennyiben az ügyfél legkésőbb a hatálybalépés napjáig él a felmondási jogával, köteles a fennálló kölcsöntartozását egy összegben megfizetni."

ugyanígy:

3.5 utolsó mondat: „A felmondással egyidejűleg köteles a fennálló kölcsöntartozását egy összegben visszafizetni."

Ha az egyoldalú módosításra vonatkozó ügyfél-felmondási jogot a „releváns egybetartozás” miatt annak ellenére a FogykölcsTv. hatálya alá is vonja a bírósági gyakorlat, hogy az ilyen kikötésre a FogykölcsTv. 4. § (1) bek. szerinti elvek nem értelmezhetőek, arra nincsen semmilyen ok, hogy az ügyfél visszafizetési kötelezettségének előírását is tisztességtelennek tekintse a bíróság. Ez utóbbi ráadásul megfelel a Ptk. vonatkozó előírásának, ami szerint (rég Ptk. 319-321. §) a szerződés megszűnése esetén „amennyiben a már teljesített pénzbeli szolgáltatásnak megfelelő ellenszolgáltatást a másik fél még nem teljesítette, a pénzbeli szolgáltatás visszajár”. Értelmezhetetlen, hogy ettől az alperesnek miért kellene eltérnie és ha nem tér el, emiatt miért lenne tisztességtelen bármilyen szerződéses kikötése? Az indokolás tehát nyilvánvalóan téved: semmilyen anyagi jogi alapon nem tekinthető tisztességtelennek és emiatt érvénytelennek egy olyan kikötés, ami mindössze a Ptk. egyik kötelmi jogi alapintézményét illeszti a szerződésbe.

3.1 „Az UCB által az Ügyfél részére nyújtott szolgáltatásokért felszámított díjak, jutalékok, kamatok, költségek és késedelmi jellegű kamatok felszámításának jogcímét és mértékét, valamint a szolgáltatások nyújtásának egyéb specifikus feltételeit a mindenkor Kondíciós Lista tartalmazza, amely az Üzletszabályzat elválaszthatatlan része és I. sz. melléklete.”

Ez egy egyszerű technikai (utaló) szabály, ami annyit állapít meg, hogy bizonyos szerződési feltételek egy másik, kapcsolódó dokumentumban vannak elhelyezve. Ez a kikötés semmilyen módon nem kapcsolható a hatályos szerződések egyoldalú módosításának kérdéséhez, tisztességtelenné nyilvánítása ezért értelmezhetetlen.

3.4 „Amennyiben a Kondíciós Lista módosítása a már leszerződött Ügyfeleket hátrányosan érinti, úgy a módosított Kondíciós Lista hatálybalépését 60 nappal megelőzően az UCB a módosításról, a

módosítás hatálybalépéséről, illetve megtekinthetőségének módjáról az Ügyfelek két országos napilapban közzétett hirdetmény útján és közvetlenül is a 11. pontban foglaltak szerint értesíti, és a módosított Kondíciós Listát elhelyezi az ügyfélforgalom számára nyitva álló helyiségeiben. A Kondíciós Lista módosítása esetén UCB minden esetben külön feltüntetni azokat a tételeket, amelyek az előzőleg hatályos Kondíciós Listához képest változtak, és külön feltünteti a változás okait. UCB jogosult az újonnan kötendő kölcsönszerződésekre vonatkozóan a már leszerződött Ügyfelekre vonatkozó Kondíciós Listától eltérő Kondíciós Listát meghatározni, amely Kondíciós Listát az UCB a hatálybalépés napját megelőző banki napon az ügyfélforgalom számára nyitva álló helyiségeiben elhelyezi és honlapján közzé teszi (www.ingatlanhitel.hu). Az új ügyfelekre vonatkozó Kondíciós Listában meghatározott feltételeket az UCB ezen Kondíciós Lista közzétételét követő naptól jogosult alkalmazni."

ugyanígy

11.9 „A kamatot, díjat vagy költséget érintő egyoldalú, az Ügyfél számára kedvezőtlen módosításról, és a módosítást követően várhatóan fizetendő törlesztő részletről az UCB az érintett Ügyfelet a módosítás hatályba lépését 60 nappal megelőzően közvetlen módon is értesíti - az értesítés megküldésének időpontjában ismert feltételek alapján kalkulálva - a jelen 11. pontban foglaltak szerinti módon, postai úton, vagy az Ügyfél által megadott e-mail értesítési címre történő elektronikus levél küldésével. A közvetlen értesítés történhet az Ügyféllel folytatott, az UCB által rögzített telefonbeszélgetés útján is."

Az egyoldalú módosítás esetére a fogyasztók tájékoztatására vonatkozó hirdetményi szabályok a régi Ptk. 209/A § (2) bek. értelmében a fogyasztók számára előnyt, kedvezményt, jogot biztosító kikötések. Emiatt ezek tisztességtelenségére és ennek folytán semmisségére a felperes nem hivatkozhat, semmisségre ui. csak a fogyasztók érdekében lehet hivatkozni, a fogyasztó kárára nem. Ezzel kapcsolatban az alperes hivatkozik az alábbi bc) fejezetben kifejtett érvelésére is.

15.1 „A jelen Üzletszabályzat alkalmazásában:

Kamatperiódus: a kölcsön ügyleti kamatára vonatkozó azon időszak, amely időszak alatt a megállapított ügyleti kamat mértéke a kölcsön devizanemében állandó"

Egy egyszerű fogalom-meghatározásról van szó, amelynek a FogykölcsTv. hatálya alá sorolása és tisztességtelenségének megállapítása értelmezhetetlen. A kamatperiódus, mint szerződéses intézmény alkalmazása ráadásul kifejezetten kedvező a fogyasztó számára, mivel az intézmény lényege éppen az, hogy egy kamatperiódus alatt nem változik a kamat, így az kiszámítható terhet jelent ezen időszakban. Emiatt a tisztességtelenné nyilvánításnak a Ptk. 209/A § is akadály, mert a fogyasztó érdekeinek sérelmére nem lehet tisztességtelenségre hivatkozni.

19.3 „A kölcsön kamatlábát az UCB a folyósítás időpontjában érvényesülő refinanszírozási feltételek, valamint az Ügyfél kockázata figyelembevételével éves százalékban adja meg."

Egy egyszerű tényközlésről, ráadásul a bankszakma egyik - több ezer éves - alapelvének rögzítéséről van szó, amelynek a FogykölcsTv. hatálya alá sorolása és tisztességtelenségének megállapítása minden szempontból indokolatlan és értelmezhetetlen.

Ha a kölcsönnyújtó nem állapíthatja meg szuverén módon a kamatszintet, sőt még abban is korlátozott, hogy ezt éves százalékban adja meg, akkor a kölcsönnyújtás, mint olyan válik értelmezhetlenné Magyarországon, ami vélhetően nem lehetett az elsőfokú ítélet célja, de lehet ez a következménye, ha az ítélet ilyen tartalommal jogerőssé válik.

A kikötés tisztességtelenné nyilvánítása értelmezhetetlen önmagában azért is, mivel a régi Ptk. 523. § (2) bek. ill. ugyanígy az új Ptk. 6:383 § a kamat kikötését kötelezettségként, tehát legális polgári jogi intézményként ismeri el. A régi Ptk. 523. § (2) bek. tankönyvi definíciószerűen rögzíti, hogy „Ha a hitelező pénzintézet, ... az adós kamat fizetésére köteles (bankkölcsön).” Az indokolás tehát nyilvánvalóan téved: semmilyen anyagi jogi alapon nem tekinthető tisztességtelennek és emiatt érvénytelennek egy olyan kikötés, ami mindössze a Ptk. egyik kötelmi jogi alapintézményét illeszti a szerződésbe

utolsó két mondat: „Ha esedékességkor az Ügyfél nem fizet, az esedékesség és a követelés megtérülésének a napja közötti időszakra az UCB késedelmi kamatot számíthat fel. A késedelmi kamat számítása a mindenkor Kondíciós Listában, ill. jogszabályban meghatározott késedelmi kamatláb alapján történik. A késedelmi kamat számításakor egy év 360 napnak tekintendő.”

Ez a kikötés szintén nem köthető egyoldalú szerződésmódosítási joghoz, emiatt a Fogykölcstv. hatálya alá nem vonható. Egyébként szintén legális polgári jogi intézményt szabályoz, a késedelem jogkövetkezményeként a késedelmi kamatot, a régi Ptk. 301. § ill. az új Ptk. 6:48 § rendelkezéseivel összhangban. A régi Ptk. 301. § értelmében „Pénztartozás esetében ... a kötelezett a késedelembe esés időpontjától kezdve akkor is köteles ... kamatot fizetni, ha a tartozás egyébként kamatmentes. A kamatfizetési kötelezettség akkor is beáll, ha a kötelezett a késedelmét kimenti.”

Az indokolás tehát nyilvánvalóan hibás: semmilyen anyagi jogi alapon nem tekinthető tisztességtelennek és emiatt érvénytelennek egy olyan kikötés, ami mindössze a Ptk. egyik kötelmi jogi alapintézményét illeszti a szerződésbe. Tisztességtelenné nyilvánítása emiatt értelmezhetetlen.

E kikötés tisztességtelenné nyilvánítása azért is érthetetlen, mert egyébként a perbe vitt kikötések a késedelmi kamat egyoldalú módosítását amúgy nem engedik meg. Nem világos tehát, hogy mivel látta az elsőfokú bíróság „relevánsan egybetartozónak” általában a késedelmi kamat kikötést. Ha a bíróság egyébként úgy is látná, hogy a késedelmi kamat egyoldalú módosítására vonatkozó jog kikötése egy meghatározott alkalmazási időszakban, vagy módon - ha a perbeli tényállásban lenne ilyen kikötés - tisztességtelen, ez nem ok arra, hogy a „releváns egybetartozás” logikája alapján a késedelmi kamat kikötését általában érvénytelenítse a felek közötti szerződéses viszonyból. Ilyen kikötés hiányában azonban végképp értelmezhetetlen az ítéleti rendelkezés.

21.4.2-21.4.4 „Az Ügyfél által választott fixált forint törlesztőrészlet a 21.7 pontban részletezett ún. Elszámoló árfolyam figyelembe vételével került devizára átszámításra” (és folyt.)

Az idézett kikötések az ún. elszámoló árfolyamra vonatkoznak és nem érintik a kamat, költség ill. díj egyoldalú módosításának kérdését, ezért nem tartoznak a Fogykölcstv. hatálya alá. Egy olyan, teljesen más tárgykört szabályozó kikötéshalmazt minősít tehát az elsőfokú bíróság tisztességtelennek, aminek semmilyen néven nevezhető kapcsolata nincs a Fogykölcstv. tárgyi hatálya alá sorolható kikötésekkel.

23. Előtörlesztés, szerződésmódosítás

23.1-23.11 E rendelkezések az előtörlesztés jogát és az előtörlesztés módját, részletes feltételeit rögzítik.

Az idézett kikötések a 23.1-23.11 pontokban egyáltalán nem érintik a kamat, költség, ill. díj egyoldalú módosításának kérdését, ezért nem tartoznak a Fogykölcstv. hatálya alá. A fellebbezés bevezetőjében említett adatszolgáltatásba is csak azért került bele, mert a fejezet szabályozza az ún. előtörlesztési díj kérdését is, az ElszTv. ill. a felperes pedig a díjakra vonatkozó valamennyi rendelkezés kivonatolását előírta az adatszolgáltatásban. A felperes ennek ellenére kritikátlanul átemelte a teljes előtörlesztés-fejezetet az alperesi adatszolgáltatásból. A felperes láthatólag negligálta azt a tény - holott felügyeleti hatósággként leginkább a felperesnek kellene az ilyen fogyasztói jogokat óvnia -, hogy az előtörlesztés lehetőségét törvény írja elő. A fogyasztó jogosult bármikor előtörleszteni, az alperes pedig nem teheti meg, hogy nem fogadja el az előtörlesztést.

A 23.11 pont pl. kifejezetten az Ügyfél - és nem az alperes (!) - szerződésmódosítás kezdeményezési jogát tárgyalja, tehát legfeljebb hangzásában azonos a Fogykölcstv. szerinti módosítás kérdésével, tartalmilag az ellenkezője.

Az előtörlesztésre vonatkozó, egyébként más törvény által kötelezően alkalmazandó kikötésnek, ill. a fogyasztó módosítás kezdeményezési jogát biztosító kikötésnek a Fogykölcstv. alapján való tisztességtelenné nyilvánítása emiatt értelmezhetetlen.

24.6 "Az UCB a kockázatvállalási fedezeti díj mértékét naptári évenként előre, a január 1-jétől december 31-ig tartó időszakra határozza meg. Abban az esetben, ha az új naptári évre

meghatározott díj eltérne az előző évre megállapított díjtól, és ennek következtében a törlesztőrészlet változna, a kockázatvállalási fedezeti díj mértékéről és az új törlesztőrészletről az UCB írásban, legkésőbb október 30-áig értesíti az ügyfelet. Amennyiben az ügyfél az új kockázatvállalási fedezeti díj el nem fogadását december 31-ig az UCB felé írásban nem jelzi, az új törlesztőrészletet az UCB az új kockázatvállalási fedezeti díj figyelembe vételével állapítja meg és erről az ügyfelet írásban értesíti."

A kikötés a biztosítási szerződéssel kombinált kölcsönszerződések esetén értelmezhető és csak az egyedi szerződések vonatkozó kikötéseivel (4.3) együtt értelmezhető. Azt rögzíti, hogy amennyiben az adós biztosítási szerződést is kötött a kölcsönszerződéssel párhuzamosan, ennek díját (ezt nevezi a szerződés kockázatvállalási fedezeti díjnak) a kölcsönnyújtó által megadott összegben a törlesztő részlettel együtt köteles a kölcsönnyújtón keresztül megfizetni a biztosítónak.

Azonban az alperes csak közvetíti a biztosítási díjat, az nem őt illeti meg és nem is ő határozza meg. Ez egy kényelmes szolgáltatás az ügyfélnek, így nem kell két külön társaság felé törlesznie, hanem a kölcsönnyújtó felé rendezheti a havi törlesztő részlettel együtt a biztosítás díját is. A biztosítási díj változtatásáról sem az alperes, hanem a biztosító társaság dönt. A kikötés tehát nem az alperes egyoldalú költség- ill. díjnövelési jogát rögzíti, hanem azt a teljesen hétköznapi helyzetet, amikor egy külső harmadik személy szolgáltatásának a törlesztő részlettel együtt fizetése esetén a külső szolgáltató díjának emelését az alperes továbbhárítja az adósra.

A kikötés tehát a FogykölcsTv. hatálya alá nem sorolható, tisztességtelensége nem értelmezhető.

24.8 "UCB jogosult egyoldalúan meghatározni a portfólió-biztosítási szolgáltatásokat nyújtó biztosító társaságot. Abban az esetben, ha valamely időpontban a szolgáltatás nyújtójának megváltoztatása mellett döntene, e döntéséről és az esetlegesen módosuló szolgáltatási feltételekről írásos tájékoztatást küld az ügyfelek részére. Ilyen módosító döntésről UCB naptári évenként legfeljebb egyszer, az év október 30-ig küldhet értesítést. Amennyiben az ügyfél a biztosító megváltoztatását vagy a szolgáltatási feltételek megváltoztatását nem fogadná el, jogosult a portfólióbiztosítás alól kilépni. Amennyiben ezt december 30-ig az UCB felé írásban nem jelzi, az UCB úgy tekinti, hogy az ügyfél elfogadta a szolgáltató és/vagy a szolgáltatási feltételek módosulását.

A kikötés azt a rendkívüli helyzetet szabályozza, amikor az alperes biztosítóváltás mellett dönt és az új biztosító esetleg hátrányosabb feltételeket követel meg, mint a korábbi. Ilyen esetre az adós dönthet úgy, hogy nem él a továbbiakban a biztosítással, azaz a kölcsönszerződésnek erre a részére vonatkozóan egy részleges felmondásra jogosult.

Az egyoldalú módosítás esetére a fogyasztónak felmondási jogot biztosító rendelkezések - így ez is - a régi Ptk. 209/A § (2) bek. értelmében a fogyasztók számára előnyt, kedvezményt, jogot biztosító kikötések. Emiatt ezek tisztességtelenségére és ennek folytán semmisségére a felperes nem hivatkozhat, semmisségre ui. csak a fogyasztók érdekében lehet hivatkozni, a fogyasztó kárára nem. Ezzel kapcsolatban az alperes hivatkozik az alábbi bc) fejezetben kifejtett érvelésére is.

26. Díjak, költségek

E fejezetben az Üzletszabályzat a szerződésben használt egyes kifejezések meghatározását adja (pl. kockázati kamatfelár, kezelési költség, kockázatvállalási fedezeti díj, stb.). A fejezet rendelkezései nem érintik a FogykölcsTv-ben szabályozott egyoldalú szerződésmódosítási kérdéseket, tisztességtelenné nyilvánításuk emiatt értelmezhetetlen.

27.1 „Amennyiben az Ügyfél a megkötött kölcsönszerződésből eredő kölcsön visszafizetése, kamat-, vagy díjfizetési kötelezettségének bármely oknál fogva nem vagy csak késedelmesen tesz eleget, úgy az UCB jogosult a késedelem idejére a késedelembe esés időpontjában érvényes ügyleti kamat és a Kondíciós Listában a kötelezettségek késedelmes teljesítése esetére meghatározott kamat együttes felszámítására, az Ügyfél pedig ezek megfizetésére köteles.”

Ez a kikötés csak a késedelmi kamat érvényesíthetőségét hangsúlyozza (v.ö. fenti 19.3 pont) és nem köthető egyoldalú szerződésmódosítási joghoz, emiatt a FogykölcsTv. hatálya alá nem vonható.

Egyébként szintén legális polgári jogi intézményt szabályoz, a késedelem jogkövetkezményeként a késedelmi kamat kiköthetőségét, a régi Ptk. 301. § ill. az új Ptk. 6:48 § rendelkezéseivel összhangban. Tisztességtelenné nyilvánítása emiatt értelmezhetetlen.

Ha a bíróság úgy is látná, hogy a késedelmi kamat egyoldalú módosítására vonatkozó jog kikötése egy meghatározott alkalmazási időszakban, vagy módon tisztességtelen, ez nem ok arra, hogy a „releváns egybetartozás” logikája alapján a késedelmi kamat kikötését általában érvénytelenítse a felek közötti szerződéses viszonyból.

2. szint: Kölcsönszerződések rendelkezései

(Ingatlanvásárlás, -építési, -felújítási, -korszerűsítési, szabadfelhasználási célú stb. kölcsön)

2.4 A kikötés nem egyoldalú kamatmódosításra vonatkozik, hanem egy kötbér jellegű szabály, a FogykölcTv. hatálya alá ezért nem vonható. Lásd az alábbi bb) pontban külön kifejtett érvelést is.

3.3 *„A forintban fixált törlesztő részlet és az induló futamidő, vagyis a számított lejárat az igényelt kölcsönösszeg figyelembe vételével, annuitásos törlesztést feltételezve került meghatározásra.”*

Egy egyszerű tényközlésről, ráadásul a bankszakma egyik alapelvének rögzítéséről van szó, nevezetesen hogy a kölcsönösszeg alapján kerül sor a futamidő hosszának megállapítására, amelynek a FogykölcTv. hatálya alá sorolása és tisztességtelenségének megállapítása minden szempontból indokolatlan és értelmezhetetlen.

3.4 *„... minden kamatperiódus első napjával a mindenkori Hirdetményben, ill. Üzletszabályzatban meghatározott feltételek szerint - a Kölcsönnyújtó az eredeti fix törlesztő részlet változatlanul hagyásával új futamidőt állapít meg ...”*

Ez a kikötés egyrészt önmagában nem jogosítja fel az alperest kamatmódosításra, ellenkezőleg, futamidő-hosszabbítást szabályoz, tehát a FogykölcTv. hatálya alá nem sorolható. A kamatmódosításra csak annyiban utal a kikötés, hogy az az *Üzletszabályzatban meghatározott feltételek szerint*, tehát a 3.6 pont szerinti esetkörökben történik, de ennek hatása a szerződéses konstrukció szerint nem a törlesztő részlet növekedése, hanem a futamidő meghosszabbítása. A kamatmódosítás tekintetben tehát a 3.4 pont csak egy technikai, utaló szabály, egyoldalú kamatmódosításra vonatkozó jogot nem létesít, a FogykölcTv. szerinti tisztességtelensége emiatt nem értelmezhető.

3.5 *„Abban az esetben, ha a kölcsönrész ekként megállapítandó új futamideje meghaladná a kölcsönrész végső lejáratát, Kölcsönnyújtó egyoldalúan jogosult a kölcsönrész eredeti fix forint törlesztő részlete rendkívüli megemelésére oly módon, hogy a kölcsönrész újraütemezésével a fennálló tőketartozás, valamint a végső lejárat figyelembe vételével a kölcsönrész vonatkozásában új fix törlesztő részletet állapít meg, amelyről az Adóst 15 (tizenöt) napon belül törlesztési értesítő megküldésével írásban értesíti.”*

A kikötés a 3.4 pont folytatásaként, azzal összefüggésben értelmezendő. Önmagában ez a kikötés sem jogosítja a Kölcsönnyújtót kamatemelésre hanem csak az Üzletszabályzat 3.6 pontja. Ez a rendelkezés mindössze azt az elszámolási technikát szabályozza, aminek a lényege, hogy a kamatnövekedés nem a fix törlesztőrészlet növekedését, hanem elsősorban a futamidő meghosszabbítását eredményezi. Ha kamatnövekedés folytán ezzel túllépné a lejárat a kölcsönszerződés egyedi részében korábban meghatározott végső lejáratot, akkor eredményezi a kamatnövekedés a törlesztőrészlet növekedését is. Tehát ez a kikötés sem alapít egyoldalú kamatnövelésre vonatkozó jogot, csak szabályozza az Üzletszabályzat 3.6 pontja szerinti esetleges kamatnövekedés következményeit. A FogykölcTv. hatálya alá tehát ez a kikötés sem tartozik, tisztességtelenségének megállapítása értelmezhetetlen.

3.6 *„A Kölcsönnyújtó által ekként megváltoztatott és közölt futamidő alatt a havi törlesztő részleteket Adós köteles határidőben és maradéktalanul megfizetni.”*

A Ptk. kölcsönszerződésekre vonatkozó egyik alapvető szabályának rögzítéséről van szó. A régi Ptk. 523. § (1) bek. szerint *„...az adós pedig köteles a kölcsön összegét a szerződés szerint visszafizetni.”*

Az adós kötelezése a kölcsön visszafizetésére tisztességtelen lenne?

Ha esetleg az „*ekként megváltoztatott futamidő*” szövegrésszel lenne akár a felperesnek, akár az elsőfokú bíróságnak aggálya, akkor legfeljebb ennek a szövegrésznek a jogi minősítése lehetne a vizsgálat tárgya, de akármi is lenne egy ilyen vizsgálat eredménye, semmi esetre sem elfogadható megoldás minden indokolás nélkül az adós főkötelezettségét tisztességtelenségre hivatkozással érvényteleníteni a szerződésből. Az „*ekként megváltoztatott futamidő*” szövegrészre vonatkozóan az alperes utal a fenti 3.4 és 3.5 pontoknál kifejtett érvelésére is.

E kikötésnek a FogykölcsTv. hatálya alá sorolása és tisztességtelenségének megállapítása minden szempontból indokolatlan, értelmezhetetlen és a forgalom biztonságát alapjaiban ássa alá.

3.7 „*A törlesztési értesítő tartalmazza az aktuális kamatperiódus alatt fizetendő törlesztő részlet összegét, valamint a hátralévő futamidő tartamát.*”

A szöveg csak egy egyszerű technikai szabály, az egyoldalú módosításra vonatkozó kikötések egyik elemét sem tartalmazza. Ha a mindenkori kamatperiódusok közötti esetleges egyoldalú kamatváltoztatásra vonatkozó szerződéses kikötést a bíróság bármilyen okból aggályosnak is tartaná, ez nem indokolja a 3.7 pont tisztességtelenné nyilvánítását is, hiszen pusztán arról szól, hogy az alperes törlesztési értesítőt készít, és hogy annak mi a tartalma. Emiatt e kikötésnek a FogykölcsTv. hatálya alá sorolása és tisztességtelenségének megállapítása minden szempontból indokolatlan, értelmezhetetlen.

3.8 „*Adós(ok) a Kölcsön összege után, az első kamatperiódus időtartamára, ill. a Kezdőnap előtti időszakra a jelen Kölcsönszerződés Különös Részében meghatározott éves kamatláb alapján számított kamatot köteles(ek) a Kölcsönnyújtó részére megfizetni. ...*”

Egy egyszerű tényközlésről, ráadásul a bankszakma egyik - több ezer éves - alapelvének rögzítéséről van szó, amelynek a FogykölcsTv. hatálya alá sorolása és tisztességtelenségének megállapítása minden szempontból indokolatlan és értelmezhetetlen.

Ha a kölcsönnyújtó nem állapíthatja meg szuverén módon a kamatszintet, akkor a kölcsönnyújtás, mint olyan válik értelmezhetelenné Magyarországon, ami vélhetően nem lehetett az elsőfokú ítélet célja, de lehet ez a következménye, ha az ítélet ilyen tartalommal jogerőssé válik.

A kikötés tisztességtelenné nyilvánítása értelmezhetetlen önmagában azért is, mivel a régi Ptk. 523. § (2) bek. ill. ugyanígy az új Ptk. 6:383 § a kamat kikötését kötelezettségként, tehát legális polgári jogi intézményként ismeri el.

„*Az ezt követő kamatperiódusokra a Kölcsönnyújtó jogosult a jelen Kölcsönszerződésben és a mindenkori Hirdetményben ill. Üzletszabályzatban meghatározott feltételek szerint, a fentiektől eltérő kamatlábat ill. hiteldíjat megállapítani, amely minden esetben a következő kamatperiódus első napjától érvényes az adott kamatperiódusra.*”

Önmagában ez a kikötés sem jogosítja a Kölcsönnyújtót kamatemelésre. A kikötés csak utal az Üzletszabályzat feltételeire, mivel annak a 3.6 pontja az, amely az eltérő kamatláb megállapítására, azaz az ott részletezett ok-lista szerinti esetkörökben egyoldalú kamatmódosításra jogosítja az alperest. Az Üzletszabályzat 3.6 pontja nem vitásan a FogykölcsTv. hatálya alá tartozik, azonban az idézett mondat nem. Tisztességtelenné nyilvánítása emiatt indokolatlan.

„*Amennyiben a Kölcsön éves indulókamatlába kockázati kamatfelárat tartalmaz, úgy a Kölcsönnyújtó mindenkori Hirdetménye ill. Üzletszabályzata szerinti kamatmértékek ugyanezzel a mértékű kockázati kamatfelárral megnövelendők.*”

Önmagában ez a kikötés sem jogosítja a Kölcsönnyújtót kamatemelésre, az egyoldalú szerződésmódosításra vonatkozó kikötések két eleme közül egyiket sem tartalmazza. A kikötés mindössze azt rögzíti tényszerűen, hogy ha ügyfélkockázati megfontolásból egy induló kamatláb kockázati kamatfelárat tartalmaz, akkor ez a kamatfelár a teljes futamidő alatt a kamatláb része marad, azaz a mindenkori „normál” kamatmértékre rakódik egy plusz kockázati kamatfelár is, amit ráadásul szintén tartalmaz az Üzletszabályzat mellékletét képező Kondíciós lista. Erről pedig a felek kétoldalúan állapodnak meg a kölcsönszerződés aláírásával. Ez tehát nem egy futamidő alatt

bekövetkező növekedés, hanem a felek a szerződés aláírását megelőzően kifejezetten így állapodnak meg. A kikötés tehát nem vonható a Fogykölcstv. hatálya alá, tisztességtelenségének megállapítása értelmezhetetlen.

„Amennyiben az Adós(ok) az első kamatperiódusra a Kölcsönnyújtó valamely értékesítési akciójában meghatározott akciós kamatot jogosult(ak) fizetni, az ezt követő kamatperiódusokban az akciós kedvezményt nem tartalmazó kamatok fizetésére válik/válnak kötelezetté ...”

A kikötés semmiféle egyoldalú módosítási jogra még csak nem is utal, amit rögzít, az a felek szerződéskori kétoldalú megállapodása, egy automatizmus. A kikötés csak annyit mond ki, hogy az az ügyfél, aki az első kamatperiódusra igénybe vehető kedvezményes (alacsonyabb) kamatot fizetett, a kedvezményes időszak lejártával a szokásos kamatszintnek megfelelő kamatot fogja fizetni. A felek tehát előre, és kétoldalúan állapodtak meg abban, hogy az akciós kamat csak egy bizonyos, korlátozott ideig jár, amely időszak lejártát követően a „normál” kamatszint szerint törleszt az ügyfél. A kikötés tehát a Fogykölcstv. hatálya alá nem tartozik, tisztességtelenné nyilvánítása értelmezhetetlen.

3.9 *„A kölcsön kamatlábát az UCB a folyósítás időpontjában érvényesülő refinanszírozási feltételek, valamint az Ügyfél kockázata figyelembevételével éves százalékban adja meg.”*

A szöveg tartalmában azonos az Üzletszabályzat azonos kikötésével.

Egy egyszerű tényközlésről, ráadásul a bankszakma egyik - több ezer éves - alapelvének rögzítéséről van szó, amelynek a Fogykölcstv. hatálya alá sorolása és tisztességtelenségének megállapítása minden szempontból indokolatlan és értelmezhetetlen.

Ha a kölcsönnyújtó abban is korlátozott, hogy a kamatszintet éves százalékban adja meg, akkor a kölcsönnyújtás, mint olyan válik értelmezhetetlenné Magyarországon, ami vélhetően nem lehetett az elsőfokú ítélet célja, de lehet ez a következménye, ha az ítélet ilyen tartalommal jogerőssé válik.

A kikötés tisztességtelenné nyilvánítása értelmezhetetlen önmagában azért is, mivel a régi Ptk. 523. § (2) bek. ill. ugyanígy az új Ptk. 6:383 § a kamat kikötését kötelezettségként, tehát legális polgári jogi intézményként ismeri el.

utolsó mondat:

„A Kölcsönnyújtó a jelen pont alapján megváltozott kamatlábról az Adós(oka)t a 3.12 és 7.20 pontban foglaltak szerint, míg az új törlesztő összegről a 4.5 és 7.20 pontban foglaltak szerint értesíti.”

Egy szimpla értesítési szabályról van szó, ami egyrészt az egyoldalú szerződésmódosításra vonatkozó kikötések tipikus két eleme közül egyiket sem tartalmazza, másrészt az ügyfelek számára előnyös. A Fogykölcstv. tárgyi hatálya alá ezért nem tartozik, ill. ha tartozna, tisztességtelenségére a régi Ptk. 209/A § (2) bekezdése értelmében nem lehetne hivatkozni.

3.10 *„Az Adós(ok) a Kölcsön összege után, amennyiben ilyen meghatározásra került, kockázatvállalási fedezeti díjat köteles(ek) a Kölcsönnyújtó részére megfizetni a havi törlesztő részlettel együtt. A kockázatvállalási fedezeti díj az Adós által választott portfólióbiztosítási szolgáltatások díja, amelynek megfizetése a havi törlesztő részlettel együtt történik, amely a biztosító felé kerül továbbításra.”*

A kikötés - a 4.3 ponttal egybehangzóan - azt rögzíti, hogy amennyiben az adós biztosítási szerződést is kötött a kölcsönszerződéssel párhuzamosan, ennek díját (ezt nevezi a szerződés kockázatvállalási fedezeti díjnak) a törlesztő részlettel együtt köteles a kölcsönnyújtón keresztül megfizetni a biztosítónak. Az alperes tehát csak közvetíti a biztosítási díjat, az nem ő illeti meg, és nem is ő határozza meg. Ez egy kényelmes szolgáltatás az ügyfélnek, így nem kell két külön társaság felé törlesztenie, hanem a kölcsönnyújtó felé rendezheti a havi törlesztő részlettel együtt a biztosítás díját is. A biztosítási díj változtatására vonatkozóan ennek megfelelően azt rögzíti a kikötés, hogy - az Üzletszabályzatnak megfelelően (v.ö. Üzletszabályzat 3.6 D pont utolsó mondat)

-

„amennyiben a portfólióbiztosítási szolgáltatás nyújtó biztosító társaság a biztosítási díj felemelése

mellett dönt, a Kölcsönnyújtó jogosult ezen emelést érvényesíteni és az Adós előzetes értesítése mellett a kockázatvállalási fedezeti díjat ... ennek megfelelően megemelni a biztosító általi emelést követő hónaptól kezdődően."

A kikötés tehát nem az alperes egyoldalú költség- ill. díjnövelési jogát rögzíti, hanem azt a teljesen hétköznapi helyzetet, amikor egy külső harmadik személy szolgáltatásának a törlesztő részlettel együtt fizetése esetén a külső szolgáltató díjának emelését az alperes továbbhárítja az adósra. Lásd az alábbi 4.3 ponthoz fűzött megjegyzést is. A kikötés tehát a Fogykölcstv. hatálya alá nem sorolható, tisztességtelensége nem értelmezhető.

3.12 második mondat: *„..... A kölcsönnyújtó az új kamatlábról az Adós(oka)t a Hirdetmény útján értesíti."*

A kikötés kizárólag értesítési szabályokat tartalmaz, emiatt a Fogykölcstv. hatálya alá sorolása indokolatlan, tisztességtelenné nyilvánítása értelmezhetetlen.

harmadik mondat: *„A Kölcsönnyújtó - amennyiben a következő ügyleti évre új, és az Adós(ok) számára terheesebb kockázatvállalási fedezeti díj kerül meghatározásra - a kockázatvállalási fedezeti díj új mértékéről az Adós(oka)t a Hirdetmény útján legkésőbb az új ügyleti év első napját megelőző 60. napon értesíti."*

A kikötés kizárólag értesítési szabályokat tartalmaz, emiatt a Fogykölcstv. hatálya alá sorolása indokolatlan, tisztességtelenné nyilvánítása értelmezhetetlen, ráadásul a fent említettek szerint, még ha változik is a biztosítás díja, azt nem az Alperes határozza meg, vagyis ez tőle független esemény.

utolsó mondat: *„Amennyiben a kamatláb ill. kockázatvállalási fedezeti díj az Adós(ok) számára kedvezőtlenül változott és az Adós(ok) az új kamatlábat vagy kockázatvállalási fedezeti díjat nem tartja/tartják megfelelőnek, úgy jogosult(ak) a jelen Kölcsönszerződést a 7.21 pontban foglaltak szerint felmondani és a Kölcsönt a kölcsönszerződésben és a Kölcsönnyújtó Üzletszabályzatában meghatározott szabályok betartásával egy összegben visszafizetni."*

A kikötés az ügyfelet egyoldalú módosítás esetén megillető felmondási jogot és az erre az esetre irányadó visszafizetési kötelezettséget szabályozza, az Üzletszabályzat 3.5 pontjával összhangban.

Ha az egyoldalú módosításra vonatkozó ügyfél-felmondási jogot a „releváns egybetartozás" miatt annak ellenére a Fogykölcstv. hatálya alá is vonja a legújabb bírósági gyakorlat, hogy az ilyen kikötésre a Fogykölcstv. 4. § (1) bek. szerinti elvek nem értelmezhetőek, arra nincsen semmilyen ok, hogy az ügyfél felmondási jogát és visszafizetési kötelezettségének előírását is tisztességtelennek tekintse a bíróság. Ez utóbbi ráadásul megfelel a régi Ptk. vonatkozó előírásának, tisztességtelensége tehát nem értelmezhető.

3.13 *„A Kölcsön teljes hiteldíj mutatójának meghatározása az aktuális feltételek, ill. a hatályos jogszabályok figyelembe vételével, a forintban teljesítendő fizetések alapul vételével történt. E feltételek változása esetén a mutató értéke módosulhat. A teljes hiteldíj mutató a Kölcsön kamatkockázatát nem tükrözi"*

A rendelkezés egyebekben a teljes hiteldíj-mutató (THM) meghatározásának módját, elemeit rögzíti.

A szerződés szövege egyszerű tényközlés, azt írja le, hogy mit, hogyan vett vagy nem vett figyelembe a kölcsönnyújtó, nem melleleg a 41/1997. (III. 5.) Korm. rendelet, az un. THM rendelet ill. az ezt fölvaltó a teljes hiteldíj mutató meghatározásáról, számításáról és közzétételéről 83/2010. (III. 25.) Korm. rendelet előírásainak szövegszerűen megfelelően. A rendelkezés egyoldalú szerződésmódosítási jogot nem alapít, ahhoz semmilyen módon nem kapcsolható, a Fogykölcstv. hatálya alá emiatt nem vonható, tisztességtelenségének megállapítása értelmezhetetlen, különösen, mivel ezzel a szövegezéssel jogszabályi kötelezettségének is tesz eleget az alperes, tehát a Ptk. 209. § (6) bekezdésének az alkalmazása is indokolt.

4.3 *„Amennyiben a Kölcsönhöz portfólióbiztosítás kapcsolódik, Adós(ok) vállalja(vállalják), hogy a portfólióbiztosítás díját kockázatvállalási fedezeti díjként - a havi törlesztő részlet részeként, azzal együtt - fizeti(k) meg a Kölcsönnyújtó részére. Adós(ok) jelen Kölcsönszerződés aláírásával*

hozzájárulását adja(adják) ahhoz, hogy a biztosított nyilatkozat benyújtását követően esedékessé váló törlesztő részletei(k) összegét Kölcsönnyújtó az Adós(ok) által megkötött kockázatvállalási csomagra vonatkozó kockázatvállalási fedezeti díjjal megnövelje."

A szöveg mindössze azt az evidens megállapítást tartalmazza, hogy az adós köteles a vállalt biztosítási díjfizetési kötelezettségét teljesíteni. A rendelkezés egyoldalú szerződésmódosítási jogot nem alapít, ahhoz semmilyen módon nem kapcsolható, a Fogykölcstv. hatálya alá emiatt nem vonható, tisztességtelenségének megállapítása értelmezhetetlen, különösen, mivel egy biztosítási szerződés a Ptk-ban is nevesített szerződéstípus, amelynél a díjfizetési kötelezettség a Ptk-ból is levezethető kötelezettség. Ráadásul az említett biztosítási szolgáltatást nem is az Alperes nyújtja, így a díját sem az Alperes határozza meg, így módosítani sem tudja.

4.10. „Amennyiben a z Adós(ok) a jelen Kölcsönszerződés alapján fennálló bármely fizetési kötelezettségének esedékességkor nem vagy nem teljes mértékben tesz(nek) eleget, a Kölcsönnyújtó a késedelmes fizetés összegére a jelen Kölcsönszerződésben kikötött kamaton felül további, a Kölcsönnyújtó Hirdetményében, illetve Üzletszabályzatában megállapított mértékű késedelmi kamatot számít fel a késedelem időtartamára."

Ez a kikötés szintén nem köthető egyoldalú szerződésmódosítási joghoz, emiatt a Fogykölcstv. hatálya alá nem vonható. Egyébként szintén legális polgári jogi intézményt szabályoz, a késedelem jogkövetkezményeként a késedelmi kamatot, a régi Ptk. 301. § ill. az új Ptk. 6:48 § rendelkezéseivel összhangban. A Ptk. 301. § értelmében *„Pénztartozás esetében ... a kötelezett a késedelembe esés időpontjától kezdve akkor is köteles ... kamatot fizetni, ha a tartozás egyébként kamatmentes. A kamatfizetési kötelezettség akkor is beáll, ha a kötelezett a késedelmét kimenti."*

Az indokolás tehát nyilvánvalóan hibás: semmilyen anyagi jogi alapon nem tekinthető tisztességtelenné és emiatt érvénytelennek egy olyan kikötés, ami mindössze a Ptk. egyik kötelmi jogi alapintézményét illeszti a szerződésbe. Tisztességtelenné nyilvánítása emiatt értelmezhetetlen.

E kikötés tisztességtelenné nyilvánítása azért is érthetetlen, mert egyébként a perbe vitt kikötések a késedelmi kamat egyoldalú módosítását amúgy nem engedik meg. Nem világos tehát, hogy mivel látta az elsőfokú bíróság „relevánsan egybetartozónak" általában a késedelmi kamat kikötést. Ha a bíróság egyébként úgy is látná, hogy a késedelmi kamat egyoldalú módosítására vonatkozó jog kikötése egy meghatározott alkalmazási időszakban, vagy módon - ha a perbeli tényállásban lenne ilyen kikötés - tisztességtelen, ez nem ok arra, hogy a „releváns egybetartozás" logikája alapján a késedelmi kamat kikötését általában érvénytelenítse a felek közötti szerződéses viszonyból. Ilyen kikötés hiányában azonban végképp értelmezhetetlen az ítéleti rendelkezés.

„Abban az esetben, ha az Adós(ok) bármely fizetési kötelezettsége a kamatperióduson belül az esedékességhez képest 20 naptári napon túl kerül teljesítésre, a Kölcsönnyújtó jogosult a Kölcsön aktuális kamatlábához az Üzletszabályzatban meghatározott mértékű „Késedelmes törlesztés esetén alkalmazott kockázati kamatfelárat" felszámítani 6 hónapos időszakra a késedelmes teljesítésből eredő növekvő ügyfélkockázat ellentételezése érdekében.

Amennyiben az Adós(ok) esetleges fizetési késedelmek a maximum 20 naptári napot nem haladják meg a „Késedelmes törlesztés esetén alkalmazott kockázati kamatfelárral" érintett 6 hónapban, ezt követően már nem kerül alkalmazásra ez a kockázati kamatfelár; azonban újabb 20 naptári napot meghaladó késedelem esetén a Kölcsönnyújtó jogosult azt újra alkalmazni.

Ez a kikötés nem egyoldalú kamatmódosításra vonatkozik, hanem egy kötelmi jogi intézmény. Ezzel a kikötéssel kapcsolatban lásd az alábbi bb) pontot.

5. Előtörlesztés

5.1-5.4 E rendelkezések az előtörlesztés jogát és az előtörlesztés módját, részletes feltételeit rögzítik.

Az idézett kikötések a 5.1-5.4 pontokban egyáltalán nem érintik a kamat, költség ill. díj egyoldalú módosításának kérdését, ezért nem tartoznak a Fogykölcstv. hatálya alá. A fellebbezés bevezetőjében említett adatszolgáltatásba is csak azért került bele, mert a fejezet szabályozza az ún.

előtörlesztési díj kérdését is, az ElszTv. ill. a felperes pedig a díjakra vonatkozó valamennyi rendelkezés kivonatolását előírta. A felperes ennek ellenére kritikátlanul átemelte a teljes előtörlesztés-fejezetet az alperesi adatszolgáltatásból. A felperes láthatólag negligálta azt a tény - holott felügyeleti hatóságként leginkább a felperesnek kellene az ilyen fogyasztói jogokat óvnia -, hogy az előtörlesztés lehetőségét törvény írja elő. A fogyasztó jogosult bármikor előtörleszteni, az alperes pedig nem teheti meg, hogy nem fogadja el az előtörlesztést.

Az előtörlesztésre vonatkozó, egyébként más törvény által kötelezően alkalmazandó kikötésnek a FogykölcTv. alapján való tisztességtelenné nyilvánítása emiatt értelmezhetetlen.

7.19 „*A szerződő felek megállapodnak abban, hogy az Üzletszabályzatnak mindenkori módosulásai akkor válnak a jelen szerződés részévé, ha azokat az Adós(ok) kifejezetten vagy ráutaló magatartással elfogadta/elfogadták. ráutaló magatartással történő elfogadásnak tekintik a felek, ha az érintett fél 60 napon belül kifogást nem tesz.*”

A kikötés egy szokásos szerződéses szabályozás, amely minden szempontból konform a Ptk-val, ugyanakkor semmiféle egyoldalú szerződésmódosításra vonatkozó jogot nem alapít, az ilyen kikötések szokásos két elemének egyikét sem tartalmazza. Következésképpen a FogykölcTv. tárgyi hatálya nem terjed ki rá, tisztességtelensége értelmezhetetlen.

7.20 „*A kamatot érintő egyoldalú, az Adós számára kedvezőtlen módosításról a Kölcsönnyújtó az Adóst postai úton is értesíti ill. az Üzletszabályzatban meghatározott módokon.*”

A kikötés kizárólag értesítési szabályokat tartalmaz, emiatt a FogykölcTv. hatálya alá sorolása indokolatlan, tisztességtelenné nyilvánítása értelmezhetetlen.

7.21 „*Amennyiben az Adós a módosítást magára nézve nem fogadja el. úgy jogosult a módosítással érintett szerződéseit felmondani. A felmondással egyidejűleg azonban köteles a fennálló kölcsöntartozását egy összegben visszafizetni.*”

A kikötés az ügyfelet egyoldalú módosítás esetén megillető felmondási jogot és az erre az esetre irányadó visszafizetési kötelezettséget szabályozza, az Üzletszabályzat 3.5, ill. a kölcsönszerződés 3.12 pontjával összhangban.

Ha az egyoldalú módosításra vonatkozó ügyfél-felmondási jogot a „releváns egybetartozás” miatt annak ellenére a FogykölcTv. hatálya alá is vonja a legújabb bírósági gyakorlat, hogy az ilyen kikötésre a FogykölcTv. 4. § (1) bek. szerinti elvek nem értelmezhetőek, arra nincsen semmilyen ok, hogy az ügyfél visszafizetési kötelezettségének előírását is tisztességtelenné tekintse a bíróság. Ez utóbbi ráadásul megfelel a régi Ptk. vonatkozó előírásának, tisztességtelensége tehát nem értelmezhető.

7.24 „*A Kölcsönnyújtó tájékoztatta az Adóst a portfólióbiztosítás feltételeiről, a szolgáltatás nyújtásának szabályairól és a szolgáltatások mértékéről; Adós ezeket megértette és tudomásul vette. Az Adós tudomásul veszi, hogy a portfólió-biztosítási szolgáltatások nyújtásával kapcsolatos feltételekkel összefüggésben mindenkor a Kölcsönnyújtó Hirdetményében, illetve Üzletszabályzatában megjelöltek irányadók.*”

A kikötés egy pusztán ténymegállapítás, ami semmiféle egyoldalú szerződésmódosításra vonatkozó jogot nem alapít, az ilyen kikötések szokásos két elemének egyikét sem tartalmazza. Pusztán azt állapítja meg, hogy az ügyfél megkapott minden tájékoztatást a portfólióbiztosítással kapcsolatban, illetve hogy a biztosításról a kölcsönnyújtó hirdetménye, illetve Üzletszabályzata tartalmaz szabályokat, amellyel kapcsolatban a fent részletezett pontokból egyértelműen kiderült, hogy azokat nem a kölcsönnyújtó, vagyis alperes írja elő, különösen nem a díját, illetve annak esetleges emelését. Következésképpen a FogykölcTv. tárgyi hatálya nem terjed ki rá, tisztességtelensége értelmezhetetlen.

7.25 „*A jelen Kölcsönszerződésben nem szabályozott kérdésekben a Kölcsönnyújtó mindenkor hatályos Hirdetménye, ill. az abban foglalt Üzletszabályzat és Kondíciós Lista vonatkozó rendelkezései és a mindenkor hatályos magyar jogszabályok az irányadók. A Hirdetmény, ill. az*

abban foglalt Üzletszabályzat és a Kondíciós Lista a jelen Kölcsönszerződés elválaszthatatlan mellékletét képezi. Az Adós jelen Kölcsönszerződés aláírásával kijelenti, hogy a Kölcsönnyújtó hatályos Hirdetményét ismeri, annak egy példányát a jelen Kölcsönszerződés aláírását megelőzően kellő időben átvette, valamint a benne foglaltak alkalmazását elfogadja."

E kikötés egy szokásos utaló szabály a szerződés részévé tett szabályzatokra, ill. az irányadó jogra. Egyoldalú szerződésmódosításra vonatkozó jogot nem alapít az alperes számára, emiatt a FogykölcTv. tárgyi hatálya alá nem tartozik, tisztességtelensége nem értelmezhető.

A Ptk. ill. egyéb, különösen közjogi jellegű ágazati jogszabályok alkalmazása egy ilyen szerződéses kikötéstől függetlenül is kötelező. Azonban a Bank hirdetményeinek és Üzletszabályzatainak alkalmazása már nem automatikus, hanem a vonatkozó szerződéses kikötés függvénye. Ha tehát a bíróság ezt a kikötést bármilyen okból mégis érvénytelenítené, ez azzal a következménnyel is járna, hogy az ÁSZF mögött nem lenne alkalmazható az Üzletszabályzat (2. szint) egyetlen rendelkezése sem. Azok sem, amelyeket a bíróság tisztességtelennek minősített, de azok sem, amelyeknek a felperes szerint sincs semmi közük egyoldalú szerződésmódosításhoz, ezért ezeket nem is tette a jelen per tárgyává. A bíróság egy ilyen döntéssel egyrészt súlyosan megsérti a keresethez-kötöttség elvét, de ezen túlmenően az ítélet végrehajtása körében feloldhatatlan jogi rendezetlenséget teremt.

Ugyanígy beláthatatlan következményekkel jár, ha - a FogykölcTv. tárgyi hatályától teljesen függetlenül, tehát minden jogszabályi és egyébként minden ténybeli alap nélkül is - tisztességtelennek minősíti a bíróság az Adós nyilatkozatára vonatkozó szerződéses kikötést.

További technikai „utaló” szabályok a kölcsönszerződésben (3.9, 4.4, 7.2, 7.26)

3.9 második mondata,

„Abban a rendkívüli esetben, ha az adott kamatperióduson belül a refinanszírozási feltételek akár a jegybank intézkedése, akár a tőke- és pénzpiaci körülmények hatására jelentősen módosulnak, vagy a Kölcsönnyújtó kockázatelemzési eljárásának eredménye szerint az Adós(ok) kockázata megváltozik, továbbá a 7.23 pont szerinti feltételek bekövetkeznek ...a Kölcsönnyújtó jogosult módosítani ..."

4.4 *„... amennyiben az Üzletszabályzatban és a jelen Kölcsönszerződés 7.23 pontjában meghatározott feltételek az elmúlt kamatperiódus egészét tekintve fennállnak ...a Kölcsönnyújtó új törlesztő összeget állapít meg ..."*

7.2 *„... ilyen esetben a Kölcsönnyújtó jogosult a kölcsön kamat-, ill. díjtételeit egyoldalúan módosítani a jelen Kölcsönszerződés 7.23 pontjában, valamint az Üzletszabályzatban meghatározott feltételek esetén."*

7.26 *„Az Adós(ok) kifejezetten hozzájárul(nak) ahhoz, hogy a Kölcsönnyújtó a kamatot módosítsa a jelen Kölcsönszerződés 7.23 pontjában ill. az Üzletszabályzatban foglalt meghatározott feltételek, körülmények esetén."*

E kikötések esetében közös nevező, hogy ezek csak technikai *utaló* szabályok, amelyek egyoldalú módosítási jogot és ennek feltételeként ok-listát nem tartalmaznak. Viszont utalnak arra a szerződéses rendelkezésre, amely az ilyeneket részletesen tartalmazza, nevezetesen a Kölcsönszerződés 7.23 pontjára, ill. az Üzletszabályzatra (annak 3.6 pontjára). Ráadásul a Kölcsönszerződés 7.23 pontja az Üzletszabályzat vonatkozó rendelkezéseit ismétli meg a kölcsönszerződés könnyebb kezelhetősége érdekében.

Az a bevezetőben említett kikötés-szelektálás, amelyet sem a felperes, sem az elsőfokú bíróság nem végzett el, meg kellett volna állapítsa, hogy e kikötések csak technikai utaló szabályok és emiatt nem sorolhatók a FogykölcTv. hatálya alá, tisztességtelenségük megállapítása emiatt értelmezhetetlen.

bb) Az „általános szerződési feltételek tisztességtelenségére vonatkozó törvényi vélelem megdöntése iránti” perben a Fővárosi Ítéltábla annak idején már megállapította, hogy a „*késedelmes törlesztés esetén alkalmazott kockázati kamatfelár*” (Üzletszabályzat 26. pont utolsó

bek., kölcsönszerződések 4.10 pont) és az „*utólagos folyósítási feltételek nem-teljesítése esetén alkalmazott kamat*” (Üzletszabályzat 26. pont első bek., kölcsönszerződések 2.4 pont) kötbér jellegű szerződéses kikötés és a Fogykölcstv. hatálya alá nem vonható. Az elsőfokú bíróságnak észlelnie kellett volna, hogy olyan kikötésekről van szó, amelyek ítélt dolognak tekinthetők.

bc) A tisztességtelennek minősített kikötések között számos olyan is van, amelyek a Ptk. 209/A § (2) bek. értelmében a fogyasztók számára előnyt, kedvezményt, jogot biztosítanak, semmisségre pedig csak a fogyasztók érdekében lehet hivatkozni.

bd) Az „általános szerződési feltételek tisztességtelenségére vonatkozó törvényi vélelem megdöntése iránti” perek bírósági gyakorlata alapján a bíróság nem állapíthatja meg az olyan kikötések érvénytelenségét, amelyek nem köthetők egyoldalú kamatemelést, költségemelést, díjemelést lehetővé tevő szerződéses kikötésekhez.

Az érintett kikötések:

- 1. szint - Üzletszabályzat
- 2.5 Egyoldalú Üzletszabályzat-módosítással kapcsolatos hirdetményi szabályok
- 2.6 Egyoldalú Üzletszabályzat-módosításhoz köthető ügyfél-felmondási jog
- 3.4 Egyoldalú Kondíciós Lista-módosítással kapcsolatos hirdetményi szabályok
- 3.5 Egyoldalú Kondíciós Lista-módosításhoz köthető ügyfél-felmondási jog
- 11.9 Kamatot, díjat, költséget érintő egyoldalú módosításra vonatkozó értesítési szabályok
- 24.6/24.8 Kockázatvállalási fedezeti díj változására vonatkozó értesítési szabályok
- 2. szint: Szerződéses kikötések
- 3.12/7.20 Kamatot érintő egyoldalú módosításra vonatkozó értesítési szabályok
- 7.21 Egyoldalú Üzletszabályzat/Kondíciós lista-módosításhoz köthető ügyfél-felmondási jog

ad 3. A rendelkező rész és az indokolás összhangjának hiányáról

A bírósági gyakorlat szerint az elsőfokú ítélet indokolása nem megfelelő, mert a rendelkező részben meghozott döntést meggyőzően nem támasztja alá, okszerű mérlegelést nem tartalmaz, a rendelkezés jogszerűségét és törvényességét nem alapozza meg.

Az indokolás megalapozottsága több okból is nyilvánvalóan hiányos:

a) A Fogykölcstv. tárgyi hatályának vizsgálatával az elsőfokú bíróság érdemben láthatólag egyáltalán nem foglalkozott, megelégedett azzal, hogy a Kúria Gfv. VII.30.035/2015/5 sz. határozatában vázolt elvet mechanikusan, fenntartás nélkül, és a kereset tárgyává tett valamennyi kikötésre minden egyediesítés nélkül, egyszerre alkalmazza.

Az indokolásnak azt kellett volna tartalmaznia, hogy az egyes kikötések közül melyik, miért és milyen megfontolásból tekinthető az egyoldalú módosítás teljesülése szempontjából releváns és egybetartozó kikötésnek és észlelnie kellett volna, hogy számos kikötés még ilyen tág értelmezés mellett sem vonható a Fogykölcstv. hatálya alá.

b) Az indokolás a Hpt. 210. §-ának (5) bekezdése, ill. a régi Ptk. 209. § (6) bekezdésének alkalmazhatóságával kapcsolatban mellőzi mind a vonatkozó alperesi érvelést, mind a benyújtott okirati bizonyítékokat, azok mérlegelését.

Az elsőfokú ítéletnek azt kellett volna vizsgálnia, hogy eltért-e az alperes a Magatartási Kódex, a Korm. rendelet, vagy akár az Átlátható árazás törvény előírásaitól és emiatt vannak-e olyan kikötések a kereseti kérelemben, amelyek tartalmilag nem felelnek meg a Magatartási Kódex vagy a Korm. rendelet, ill. az Átlátható árazás törvény által előírt követelményeinek, mert azok - és csak azok - vizsgálata lehetséges a Fogykölcstv. alapján.

c) Az indokolás mindegyik törvényi elv kapcsán úgy érvel, hogy az adott elvnek „*a kereset tárgyát képező szerződéses kikötések egyik időszakban sem feleltek meg*”. Mivel a kereset tárgyát képező szerződéses kikötések köre számtalan, a Fogykölcstv. hatálya alá nem tartozó kikötésre is kiterjed, ezért kijelenthető, hogy ez a megállapítás bizonyosan nem valós. Egyes kikötésekkel szemben a Fogykölcstv. 4. §-ának (1) bekezdése szerinti elvek alkalmazása nyilvánvalóan fogalmilag lehetetlen. Ha az indokolás mégis megfeleltette az ilyen kikötéseket is a Fogykölcstv-nek, annak csak az lehet a magyarázata, hogy nem végezte el egyenként, kikötésenként a 7 elvnek való megfeleltetést. Emiatt viszont az elsőfokú ítélet felülvizsgálatra alkalmatlan. Azoknál a kikötéseknél, sem tartalmaz az indokolás semmiféle egyedi megállapítást, amelyek tartalmazznak ok-listát. Nem állapítható meg, hogy a kizárólag többes számban említett kikötések közül mikor, melyikről beszél az indokolás és melyik, miért sérti az egyes elveket.

A fentiek alapján az alperes kérte, hogy az ítéletábra

a Fogykölcstv. tárgyi hatálya alá tartozónak az alperesi Üzletszabályzat 3.6 pontjának ok-listáját ill. a tartalmilag egyoldalú szerződésmódosításra vonatkozó egyéb szerződéses kikötéseket, továbbá az un. *releváns egybetartozás* logikája szerinti egyéb kikötéseket tekintse és legfeljebb ezek tekintetében vizsgálja a régi Ptk. 209. § (6) bekezdése alkalmazhatóságát, ill. ennek hiányában a Fogykölcstv. 4. §-ának (1) bekezdése szerinti elvek érvényesülését;

a többi, a felperes által alap nélkül perbe vitt és az elsőfokú bíróság részéről mégis tisztességtelennek minősített kikötésről pedig állapítsa meg, hogy azokra a Fogykölcstv. tárgyi hatálya nem terjeszthető ki és ennek megfelelően (i) adjon instrukciót az elsőfokú bíróságnak a megismételt eljárásra nézve e kikötések vizsgálatának mellőzésére, ill. (ii) változtassa meg az elsőfokú bíróság ítéletét.

Az alperes kiemelte még, hogy az elsőfokú ítéletben tisztességtelennek minősített kikötések között olyan szabályok is találhatók, - pl. az ügyleti kamat, vagy a késedelmi kamat érvényesíthetőségére vonatkozó, vagy a fogyasztók számára az előtörlesztést vagy egyébként jogokat, előnyöket lehetővé tevő, vagy az 1. és 2. szabályozási szint közötti összefüggést rendező kikötések - amelyek érvénytelenítése (i) a Fogykölcstv. alapján egyrészt fogalmilag kizárt, másrészt (ii) a Fogykölcstv-nyel védeni kívánt fogyasztói érdekeknél messze sokkal nagyobb érdeksérelmet okozna. Felborítaná a forgalom biztonságát, ami beláthatatlan jogi következményekkel járna.

3.2 A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult, utalt annak helyes indokaira és az elsőfokú eljárásban előadott érvelésére tekintettel.

Kifejtette, hogy a Régi Hpt. 210 §-ának (5) bekezdése az árazási elvekre és nem az egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét tartalmazó szerződéses rendelkezésekre vonatkozik, az árazási elvek pedig nem tárgyai jelen pernek. A Régi Hpt. 210. §-ának (3) bekezdése vonatkozik a keresettel érintett szerződéses kikötésekre és kizárólag az egyoldalú szerződésmódosítás jogának *gyakorlását*, azaz a szerződésekbe beépített rendelkezések alkalmazását köti ahhoz a feltételhez, hogy a módosításra okot adó körülményeket az árazási elvekben rögzítsék.

Összességében:

a) A Régi Hpt. nem írta elő, még csak nem is utal arra, hogy a Magatartási Kódex szövegét a pénzügyi intézmények szó szerint kötelesek átvenni, következésképpen attól el lehet térni;

b) ezért az alkalmazott szerződéses kikötéseket nem jogszabály állapította meg, a régi Ptk. 209. §-ának (6) bekezdése tehát nem alkalmazható. Az elsőfokú bíróság pontosan azért minősítette a szerződéses kikötéseket tisztességtelennek, mert tartalmuk jogsértő;

c) emellett a Kúria egyértelműen rámutatott, hogy önmagában az a tény, hogy valamely kikötés megfelel a Magatartási Kódexben foglaltaknak - akár még ha szövegszerűen egyezik is vele - nem

zárja ki, hogy a bíróság annak tisztességtelenségét vizsgálja. Következésképpen, még ha helytállónak fogadnánk is el az alperes azon álláspontját, mely szerint őt a régi Hpt. a Magatartási Kódex szó szerinti alkalmazására kötelezte, a szerződéses kikötések tisztességtelensége akkor is vizsgálható lenne.

A felperes az alperesnek az egyes kikötések tisztességtelensége tekintetében kifejtett érvelésével kapcsolatosan rámutatott, hogy a keresetben peresített kikötések és időállapotok teljes egészében az alperes korábbi adatszolgáltatásán alapulnak, a keresetlevél szó szerint, módosítás nélkül tartalmazza az adatszolgáltatás során becsatolt kikötéseket. A kikötések rendszerét és terjedelmét tehát az alperes szolgáltatta. Az elsőfokú bíróság az ítélet rendelkező részében a keresetlevél szerkesztési módszerétől eltért, de az elsőfokú ítélet összhangban áll a kereseti kérelemmel. A keresetlevél és az ítélet összevetésekor könnyen beazonosíthatók az összetartozó rendelkezések, az ítélet rendelkező részének tartalma teljesen összhangban áll a kereseti kérelem tartalmával, mind a kereseti kérelemnek helyt adó, mind az elutasítással érintett részek tekintetében.

Téves az az alperesi hivatkozás, hogy az adatszolgáltatás tartalmilag tágabb körű volt, mint a Fogykölcstv. tárgyi hatálya alá tartozó kikötések, mert az Elszámolási Törvény 1. sz. melléklete szélesebb körben, általában a kamatra, a költségre, illetve a díjra vonatkozó rendelkezések benyújtását követelte meg. Az Elszámolási Törvény 32/A. §-ának (1) bekezdése alapján egyértelmű, hogy az adatszolgáltatás tartalma a Fogykölcstv. 6. §-ának (2) bekezdése szerinti egyoldalú kamat-, költség-, illetve díjmelés lehetőségét tartalmazó szerződéses kikötések kivonata, amelyet az Elszámolási Törvény 32/A. §-ának (3)-(8) bekezdés szerinti módon kell elkészíteni. Az Elszámolási Törvény 32/A. §-ának (3) bekezdése utal az Elszámolási Törvény 1. sz. mellékletére: a pénzügyi intézmény kivonatát az 1. mellékletben meghatározott adattartalommal, a Felügyelet által erre a célra rendszeresített nyomtatványon kell benyújtani. E két rendelkezés nyelvtani értelmezéséből egyértelmű, hogy az alperes által hivatkozott 1. sz. melléklet 2.5.1., 2.5.2., 2.5.3. pontjai nem általában véve a kamatra, költségre, díjra vonatkozó rendelkezéseket jelentik, hanem az Elszámolási Törvény 32/A. § (1) bekezdésében, s így a Fogykölcstv. 6. § (2) bekezdésében foglalt egyoldalú kamat-, költség-, illetve díjmelés lehetőségét tartalmazó szerződéses kikötéseket. Tekintettel arra, hogy mind a Fogykölcstv., mind az Elszámolási Törvény hatálya csak az egyoldalú kamat-, költség-, illetve díjmelés lehetőségét tartalmazó szerződéses kikötésekre (valamint az árfolyamrész kérdéseire) terjed ki, nem pedig a kamatra, díjra és költségre általában vonatkozó szerződéses kikötésekre, az alperesnek semmilyen alapja nem lehetett arra, hogy az adatszolgáltatás tartalmát ilyen tágan értelmezze, ezért utólagos „visszakozása” a saját adatszolgáltatásával kapcsolatban elfogadhatatlan.

Ennek megfelelően a bíróságnak nem áll fenn az alperes által kifejtett feladata: ezt az alperesnek kellett kikötésről kikötésre, mondatról mondatra elvégezni és maga nyilatkozta azt, hogy benyújtott kikötések az Elszámolási Törvény 32/A. § szerinti adatszolgáltatást jelentik, és így azokat tekinti a Fogykölcstv. 6. § (2) bekezdése hatálya alá tartozó, az egyoldalú kamat-, költség-, illetve díjmelés lehetőségét tartalmazó szerződéses kikötéseknek.

A bírói gyakorlat alapján az egyoldalú módosításról szóló rendelkezés a hozzá kapcsolódó valamennyi releváns kikötéssel együtt egyetlen általános fogyasztói feltételnek minősül. Az alperes jogértelmezése a kérdésben nem tekinthető helyesnek. Az elsőfokú bíróság helyesen járt el, amikor a peresített szerződéses kikötéseket a Fogykölcstv. hatálya alá tartozónak és tisztességtelennek nyilvánította, hiszen azok egy egységes szabályozási környezetet alkotnak.

4.1 Az elsőfokú ítéletnek jogerőre emelkedett a keresetet részben elutasító rendelkezése, ezt

az ítélet tábla a Pp. 228. §-ának (4) bekezdése alapján nem érintette.

4.2 Az alperes fellebbezése kis részben megalapozott.

4.3 Az alperes fellebbezési kérelme hatályon kívül helyezésre is irányult a Pp. 252. §-ának (2), illetve (3) bekezdése alapján. A hivatkozott eljárási szabálysértéseket azonban az elsőfokú bíróság nem követte el. A Pp. 221. §-ának (1) bekezdése szerint az indokolási kötelezettségének eleget tett, a később kifejtettekre is tekintettel a jogvita elbírálásában releváns tények, a döntés indokai, az alkalmazott jogszabályok megállapíthatók a határozatából. Az alperesi adatszolgáltatáson alapuló keresetlevélben foglaltak szerint rögzítette tényként alkalmazási időszakokra és termékekre bontva a per tárgyát képező ÁSZF-eket. Az alperes maga sem jelölt meg konkrét eltérést a kereset és a rendelkező rész vonatkozásában és illet az ítélet tábla sem észlelt. Ebből következően fel sem merülhet, hogy a tényállás iratellenes, vagy az elsőfokú bíróság megsértette a keresethez kötöttség elvét. A fentiek miatt a tárgyalás megismétlése, illetőleg kiegészítése tehát nem szükséges. Az alperes a fellebbezésében nem hivatkozott továbbá olyan releváns bizonyítékra, amit az elsőfokú bíróság nem értékelt, illetőleg olyan bizonyítási indítványra, amelynek az elsőfokú bíróság nem adott helyt. A Pp. 164. §-ának (2) bekezdése értelmében a jelen ügyben a bíróság bizonyítást hivatalból nem rendelhet el, ezért a Pp. 252. § (3) bekezdésének alkalmazása - a bizonyítási eljárás nagy terjedelmű vagy teljes megismétlése, illetőleg kiegészítése végett az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése - fogalmilag kizárt. Mindezek alapján az ítélet tábla az elsőfokú ítéletet érdemben vizsgálta.

4.4 Az elsőfokú bíróság a döntéshez szükséges tényeket feltárta, az ítélet tábla az érdemi döntésével és annak indokaival nagyobb részben egyetértett az alábbiak szerint.

4.5 Az elsőfokú bíróság helyesen jelölte meg a jelen perben alkalmazandó jogszabályokat és helyesen utalt a kialakult bírói gyakorlatra. Az ítélet tábla egyetért a Magatartási Kódex, a Korm. rendelet és az árazási elvek megítélésével és ebben a körben utal az elsőfokú ítélet helyes indokaira. Az alperesnek az egyes ÁSZF-ek tisztességtelenségére vonatkozó törvényi vélelem megdöntése iránti perben kifejtett, lényegében jelen perben is képviselt álláspontja kapcsán a Kúria már rámutatott a Gfv.VII.30.431/6. számú döntésében, hogy a régi Ptk. 209. § (6) bekezdése nem zárja ki a Magatartási Kódexben, illetve a Korm. rendeletben írtaknak megfelelő ÁSZF-ek tisztességtelenségének vizsgálatát. Az ítélet tábla maradéktalanul osztja a fenti álláspontot. Önmagában az, hogy az ÁSZF-ekben szereplő ok-lista feltételek maradéktalanul megfelelnek a fentiekben írtaknak, nem feltétlenül jelenti azt, hogy az ÁSZF-ekben szereplő, az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő szerződéses feltételrendszer mint egész a 2/2014. PJE határozat 2. pontja által értelmezett átláthatóság, az egyértelmű és az érthető megfogalmazás elvének megfelel. Az árazási elvek megalkotása, a PSZÁF-hez történő benyújtása és alkalmazása hasonlóképpen nem tette tisztességgessé a perbeli ÁSZF-eket, ilyen módon ugyanis nem váltak a szerződéses rendelkezések átláthatóvá, egyértelművé és érthetővé. Az elsőfokú bíróság helyesen járt el tehát, amikor nem alkalmazta a perben az alperes által hivatkozott módon a régi Ptk. 209. § (6) bekezdését, a Hpt. 210. § (5) bekezdését és nem tulajdonított jelentőséget ebben a körben az alperes által csatolt okirati bizonyítékoknak.

4.6 A Törvény tárgyi hatályának megítélése kapcsán sem tévedett az elsőfokú bíróság, e körben az ítélet tábla szintén hivatkozik az elsőfokú ítélet helyes indokaira és csak a fellebbezésben foglaltakra tekintettel mutat rá a következőkre.

Az Elszámolási Törvény 32/A. § (1), (4) bekezdésének, és a 36. § (2) bekezdésének együttes

értelmezése alapján a jelen per tárgyát azon szerződéses rendelkezések képezik, amelyek az egyoldalú kamat-, költség-, illetve díjmelés lehetőségével összefüggenek, együttesen pedig azt a feltételrendszert alkotják, amely alapján a Törvény 4. §-ának (1) bekezdésében megjelölt elvek megvalósulása, a szerződéses tartalom tisztességessége megállapítható. A perben a bíróság azt kell vizsgálnia, hogy ezen feltételrendszer tekintetében teljesülnek-e a Törvény 4. § (1) bekezdés a)-g) pontjaiban foglalt követelmények.

A tisztességesség szempontjából tehát a pénzügyi intézmény által a maga javára kikötött változtatási jogra vonatkozó szerződéses tartalom egésze vizsgálendő. Az ítéletábra nem osztja az alperesnek azon érvelését, hogy egyes szerződéses rendelkezések azért nem tartoznak a törvény hatálya alá, mert különböző jogokat, előnyt (pl. felmondási jog) biztosítanak a fogyasztó számára, hiszen a feltételrendszer szükségszerűen kell, hogy tartalmazzon ilyen rendelkezéseket. Ezek, ha a feltételrendszer részét képezik, a törvény hatálya alá tartoznak és a feltételrendszer részeként az érvénytelenségük megállapítható. A Kúria - az alperes által más összefüggésben hivatkozott - eseti döntésében (Gfv.VII.30.035/2015/5.) a felmondási jog szabályozása kapcsán már rámutatott, hogy azok az ÁSZF rendelkezések, amelyek nem kizárólag az egyoldalú szerződésmódosítással kapcsolatban szabályozzák e jogot, „hanem általánosságban, így más okból bekövetkezett ÁSZF változás esetén is irányadók, e körben nem tartoznak a Törvény hatálya alá, csak az egyoldalú szerződésmódosítással összefüggésben”. Az ítéletábra osztja a fenti álláspontot, amelyből következően megállapítható az is, hogy egyes rendelkezések csak meghatározott körben - az egyoldalú szerződésmódosítással összefüggésben - képezik a per tárgyát.

Az alperes maga volt az, aki az úgynevezett pénzügyi intézményi kivonatot összeállította. Az Elszámolási törvény 32/A. §-ának (7) bekezdése alapján a csatolt tájékoztatóban nyilatkoznia kellett a szabályozás rendszeréről, struktúrájáról, a szabályozási szintekről és azok egymáshoz való viszonyáról. Az ítéletábra osztja a felperesnek a fellebbezési ellenkérelemben kifejtett álláspontját és nem ért egyet azon alperesi érveléssel, hogy a törvény 1. sz. mellékletében meghatározott kötelező adattartalom olyan elemeket is magában foglal, amelyek nem tartoznak a törvény tárgyi hatálya alá. A melléklet 2.5. pontja szerint ugyanis a szabályozás szintjeit képező dokumentumoknak csak a vonatkozó rendelkezéseit kellett megjelölnie. A kivonatnak tehát csak akkor lehet nem a per tárgyát képező része, ha maga az alperes ítélte meg rosszul, hogy melyek azok a pontok, amelyek az egyoldalú kamat-, költség-, illetve díjmelés lehetőségét tartalmazzák. A perben ezért abból kellett kiindulni, hogy a kivonat az ÁSZF-eknek a per tárgyát képező részeit tartalmazza, de az alperesi ellenkérelemben foglaltakra tekintettel vizsgálni kellett, hogy a keresetben megjelölt egyes kikötések valóban a Törvény hatálya alá tartoznak-e.

4.7 Az elsőfokú bíróság az alperesi állítással szemben utalt arra, hogy a peresített kivonatokat tételesen átvizsgálta (elsőfokú ítélet 347. oldal 3. bekezdés), de a fellebbezésben írt kifogások és szempontok alapján az ítéletábra is vizsgálta, hogy a kifejtettek alapján helye lehet-e a megjelölt pontokra vonatkozóan az elsőfokú ítélet megváltoztatásának.

A változtatási jogra vonatkozó szerződéses tartalom részeként elbírálnak, illetve vizsgálhatónak találta azokat az ÁSZF pontokat, amelyek az Üzletszabályzat egyoldalú kiegészítését, a módosításról szóló értesítés rendjét, a díjak, jutalékok, költségek, kamatok feltüntetésének helyét, a kamatperiódus fogalmát, a fogyasztó tájékoztatásának szabályait tartalmazzák. Minden olyan pont, amely a felmondásra vonatkozó jogokat rendez szükségszerűen értékelendő a perben, alapvetően a felmondhatóság elvének érvényesülése szempontjából. A fogalommeghatározások pedig szükségesek ahhoz, hogy az egyes kikötések az Elszámolási törvény 32/A. §-ának (4) bekezdésében foglaltaknak megfelelően egyértelműen értelmezhetők legyenek. (Üzletszabályzat 2.4, 2.6, 3.5, 3.1,

3.4, 11.9, 15.1, 19.3., 24.8, 26.,)

E körben az ítéltábla rámutat arra is, hogy a megjelölt pontokat elsődlegesen a maguk egészében kell vizsgálni, Az egyes mondatok általában nem ragadhatók ki a szöveggörnyezetükből. Ilyen módon megállapítható, hogy a 19.3 pont nem „egyszerű tényközlés”, illetve nem pusztán egy kötelmi jogi alapintézményt illeszt a szerződésbe, hanem a kamatláb módosításának szabályait rendezi és - csakúgy, mint a devizára átszámítás szabályai körében értelmezhető 21.4.2 pont - vizsgálható az átláthatóság, a módosítások mechanizmusa szempontjából, ezért a törvény hatálya alá tartozása nem lehet kétséges.

Az előtörlesztés szabályai alkalmazandók a 23.10 alapján abban az esetben, ha a fogyasztó a teljes, még fennálló tartozását egy összegben fizeti meg. A 2.6 szerint ilyen egyösszegű fizetésre kerül sor a felmondásnál, ezért a 23.1-23.11 pontok is a törvény hatálya alá tartoznak.

A kockázatvállalási fedezeti díjat a 24.6 pont alapján egyértelműen az alperes határozza meg, ezzel ellentétes érvelését az üzletszabályzat nem támasztja alá. A késedelmi kamat alkalmazásának a lehetősége pedig a szerződésben nyilvánvalóan nem csak a 27.1 ponton alapul, ezért az érvénytelenség megállapításával a bíróság nem „általában érvénytelenítette” ezt a lehetőséget a felek közötti szerződéses viszonyból.

Az ún. 2. szinten, a kölcsönszerződés rendelkezései között a fentiekben kifejtettek szerint megállapítható, hogy a 3.3-9., 3.13, 4.4, 7.19, 7.2, 7.25, 7.26 pontok tartalma a per tárgyát képező szerződéses feltételrendszer része, mert nem annak van jelentősége ebből a szempontból, hogy egyes esetekben csak tényközléseket, „technikai szabályokat”, kamatmódosításra önmagában nem alkalmas rendelkezéseket, a kötelmi jog alapintézményeire, a bankszakma alapelveire utalást tartalmaznak. A törlesztő részlet meghatározásához, az új kamatperiódus megnyílásánál követendő eljáráshoz, a felek ehhez kapcsolódó jogaihoz és kötelezettségeihez, a Hirdetmény, az Üzletszabályzat és a Kondíciós Lista alkalmazásához, módosulásának a szerződés részévé válásához, az értesítések rendjéhez kötődő szabályozás, továbbá a „technikai utaló” szabályok vizsgálata is elengedhetetlen annak megállapításához, hogy a feltételrendszer egésze, átlátható, egyértelmű, érthető, végső soron pedig tisztességes-e. A kockázatvállalási fedezeti díjra, annak megfizetésére és a kapcsolódó értesítésre (3.10, 3.12, 4.3, 7.24), a portfólió biztosításra (7.24), az előtörlesztésre (5.1-5.4), a felmondásra (7.21) vonatkozó rendelkezések tekintetében az ítéltábla fenntartja az Üzletszabályzat érintett része tekintetében kifejtetteket.

4.8 Oszttja ugyanakkor az ítéltábla az alperes azon álláspontját, hogy más jogi megítélés alá esnek a kölcsönszerződések 2.4 (1.4) és 4.10 (4.9) pontjainak rendelkezései. Az utólagos folyósítási feltételek nem teljesítése, késedelmes fizetés esetén alkalmazható kamatokkal, illetve kamatfelárakkal kapcsolatos pontok nem tartoznak a Törvény hatálya alá. Ezek nem egyoldalú szerződésmódosításról, hanem a régi Ptk. 246. §-ának (1) bekezdésébe foglaltak szerint kötbér jellegű kötelezettségekről szólnak. Tartalmukból az állapítható meg ugyanis, hogy amennyiben a fogyasztó a szerződésben foglaltakat nem teljesíti, illetve nem szerződésszerűen teljesíti, akkor ezen magatartásának jogkövetkezménye a többletfizetési kötelezettség. A Törvény hatálya ezen pontokra nem terjed ki, így e körben a kereset elutasítása azt jelenti, hogy a feltétel tisztességessége jelen perben nem volt vizsgálható. Tévesen hivatkozott viszont a felperes arra, hogy ezen kikötések esetében ítélt dolog a per tárgya, hiszen az adott esetben a ténybeli alap különbözik, a bíróságnak az ÁSZF-ek tisztességtelenségére vonatkozó törvényi vélelem megdöntése iránti perek tárgyát képező időszakoktól eltérő időintervallumok szerződéses feltételrendszerének tisztességességét kellett vizsgálni a perben.

4.9 A fentiekben már kifejtettek értelmében a bíróság egyedül a szerződéses kikötések szövege alapján vizsgálhatja a Törvény 4. § (1) bekezdés a)-g) pontjában foglalt követelmények fennállását, abban az esetben állapíthatja csak meg a kikötések érvényességét, ha azok valamennyi követelménynek megfelelnek.

Az elsőfokú bíróság perben vizsgálandó elvek tartalmát részletesen és helyesen fejtette ki. Nem vitásan csak a ténylegesség és az arányosság, valamint a tételes meghatározás elvének vizsgálatakor tért ki az egyes kikötésekre, az üzletszabályzatok 3.6 és 19.3 pontjában, továbbá a blanketta szerződések 3.9 és 7.21, későbbi időállapotban 7.23 pontjaiban foglaltakra. Az indokolást ebben a körben az ítélet tábla kiegészíti az alábbiakkal.

Az alperes a fellebbezésében éppen azt az álláspontot képviselte, hogy a Fogykölcstv. 4. §-ának (1) bekezdése szerinti, tehát egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét tartalmazó szerződéses kikötéseket a perbeli kikötések közül kizárólag az Üzletszabályzat 3.6 pontjának rendelkezései tartalmazzák. A kölcsönszerződések szintjén található egyoldalú módosításra vonatkozó kikötések (pl. 20. sz. kivonat 7.2 vagy 7.23 pont) vagy az Üzletszabályzat rendelkezéseit ismétlik meg, vagy az Üzletszabályzat szerinti módosítási esetkörök fennállása esetén értelmezhetőek. Az Üzletszabályzat 3.6 pontjának mindenkorai kikötései - a jogszabály változásoknak való megfeleltetés miatti változtatásoktól eltekintve - azonos szövegűek minden időállapotban. Szó szerint megfelelnek továbbá a Magatartási Kódex, ill. a Korm. rendelet rendelkezéseinek.

A fentiekből következően az egyoldalú szerződésmódosításra vonatkozó és két szinten, az Üzletszabályzat és a blanketta szerződések szintjén megjelenő rendelkezéseket nem kellett külön-külön, alkalmazási időszakokra bontva értékelni.

A per tárgya nem azonosítható ugyan az egyoldalú szerződésmódosítási jog gyakorlásának egyes feltételeivel (okaival), az ok-lista ugyanis csak az egyik eleme a feltételrendszernek, annak tisztességessége szempontjából viszont kiemelkedő jelentősége van. Amennyiben megállapítható, hogy nem felel meg a Törvény 4. § (1) bekezdés a)-g) pontjában foglalt követelményeknek, akkor a per tárgyát képező szerződéses tartalom tisztességessége nem állapítható meg. Nem tévedett ezért az elsőfokú bíróság, amikor elsődlegesen az ok-listát tartalmazó rendelkezéseket vizsgálta. Önmagában a Magatartási Kódex, ill. a Korm. rendelet szabályaival való egyezőségből - a fentiekben már kifejtettek tekintetével - nem következik, hogy az ok-listát tartalmazó feltételrendszer megfelel a törvényi elveknek. Az adott esetben éppen az volt megállapítható, hogy az ok-lista tartalma nem világos és egyértelmű, és nem felel meg az átláthatóság elvének sem. Az egyoldalú módosításra okot adó körülmények az átlagfogyasztó számára nem közérthető kifejezések. Az egyértelmű és érthető megfogalmazás elvét sérti, hogy a fogalmak túl általánosak és szélesen értelmezhetőek, nem világos az ok-lista egyes elemeinek tartalma, illetve nem kellően konkrétak a megjelölt okok. Az ok-lista egyetlen eleme esetén sem világos továbbá a fogyasztó számára, hogy pontosan milyen okból és milyen mértékben kerülhet sor további terhek rá történő áthárítására. Az alperes sem jelölt meg olyan konkrét rendelkezéseket, amelyek folytán az ágazati keretszabályok által is alkalmazott, az egyoldalú módosításra okot adó feltételek, körülmények tényleges tartalommal történő kitöltése megvalósult volna. Ehhez kapcsolódóan helyesen fejtette ki az elsőfokú bíróság, hogy az ok-lista nem alkot zárt rendszert, és nem felel meg a tételes meghatározás elvének. Hasonlóképpen helyes az az érvelése, hogy ténylegesség és az arányosság elve sérül azon kikötésnél, ami a KSH által közzétett éves átlagos inflációhoz köti az emelés lehetőségét.

4.10 Mindezek alapján az ítélet tábla az elsőfokú ítéletet a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése

értelmében részben megváltoztatta.

4.11 Az alperes fellebbezése túlnyomó részben nem vezetett eredményre, ezért az ítélet tábla a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alapján rendelkezett a perköltség viseléséről. Az ügyvédi munkadíjat a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-ának (2) és (5)-(6) bekezdése alapján mérlegeléssel 200.000 Ft + áfa összegben állapította meg. Tekintettel volt a másodfokú eljárás kisebb munkaterhére, továbbá arra, hogy a felperes a fellebbezésében lényegében az elsőfokú eljárásban előadottakat ismételte meg. Az elsőfokú eljárásban a felperes javára megítélt munkadíj arányban áll az elvégzett jogi munkával és az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatása miatti pernyertességgel-pervesztességgel.

A másodfokú bíróság az alperes által viselendő kereseti illeték összegét leszállította, figyelemmel a keresettől való részbeni elállásra és a pernyertesség-pervesztesség arányára. Az alperes által lerótt illetékből 250.000 Ft-ot a felperes visel, ezzel arányban áll a felperes javára megállapított 200.000 Ft + áfa, a két összeg közt nincs jelentős különbség, ezért a Fővárosi Ítélet tábla úgy határozott, hogy a felek a fellebbezési eljárási költségeiket maguk viselik.

Budapest, 2015. július 20.

. Pestovics Ilona s.k.
a tanács elnöke

Dr. Sándor Ottó s.k.
előadó bíró

Takácsné dr. Kükáló Judit s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:
tiszttviselő